

ROMANIA

LEUPOSTA

Tax. No. 22

10. Telefont...
Havonta...
évesre 600, évi...
Kül...
félre 12, egészre 20...
díjazás...
"KELET" az erdélyi...
dóság egyetlen poli...
Cikkünk utányomá...
rás megjelölésével

KELET

DI RAMASSETTER ROBERT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLÓ

Ara 5 lej

Bérmunkások leveleit nem fogadjuk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánosi Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hárszegi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Péntek, 1936. augusztus 28.

5696. EV. ELUL 10. XIX. EVF. 201. SZAM

Községi választások

A háború utáni években a liberálisok szeméreméből kineveztek néhány kisebbségi tanácsost is a városok tanácsaiba. A liberális párt házi zsidóit vagy magyar renegátjait, akik a saját érdekeiken kívül aligha képviselték valamit a városoknál.

A nemzeti parasztpárt első kormányzása alatt honosították meg azt a demokratikus rendszert a városokban, hogy szabad választások útján helyet biztosítottak a kisebbségi lakosság számára is.

Jött azután a liberális pártiktatúra, mely egyeduralmat teremtett a városokban.

Néhány renegát magyar helyet kapott a városi tanácsokban és némely városban „liberális” zsidók is beülhettek a városi bárnyaszékbe.

Ettől azonban a falnak mehetett a városok kisebbségi lakossága. A kisebbségi tanácsosok városi törekvése olyan siralmas volt, hogy végül nemcsak a kisebbségiek, de a többségiek is megunták.

Igy Clujon szépen kitessegették a városról az ott „működő” egyetlen kisebbségit is.

Maradtak tehát a város élen a lakosság nagy többségének megbízása és megkérdése nélkül a jelenlegi interimárok.

Hogy a lakosság 60 százalékát kitevő nem román tömegnek lehetnek különleges kívánságai, hogy lehetnek specifikusan kisebbségi érdekei, amelyeket a városházán kell megvénni, mitsem törődött a városházi kormányzat.

Amikor kisajátították a zsidó napközi ottont, a város vezetőségének kellett volna ezt megakadályoznia. A város vezetősége az ellenkezőjét tette: támogatta a kisajátítást.

De maga a város is kisajátított. A neolog temető egyik feloldás területét találta alkalmasnak kisajátításra.

A kisajátítás meg is történt. A neolog hitközség kifizette a területet a városnak.

Igy jóemlékeztünkben nem maradhat meg a jelenlegi időközi bizottság, melynek a választások kiírása miatt rövidesen távoznia kell a város éléről.

A város zsidó lakosságának pedig, az elmúlt három év tapasztalataiból tudnia kell, hogy komolyan kell felkészülnie a választásokra, ha azt akarja, hogy érdekeit a városnál megvéddesse.

A zsidóság politikai képviselői még nem döntöttek afelől, hogy kivel haladnak együtt a választásokon.

De az a zsidóság, mely három éve van már kirekesztve a városi ügyvezetésből, kell hogy tudja a kötelességét a saját érdekeivel szemben, amikor majd megtörténik az állásfoglalás a városi választás tekintetében.

Schacht dr. Párizsban

Schacht dr., a Harmadik Birodalom kereskedelmi utazója, tegnapelőtt beállított Párizsba, melyen meghajította magát a hitvány és destruktív „vörös” kormányférfiak előtt, sőt — gyalázat ne essék szólni — kezét fogott az egyszerre marxista és zsidó Léon Blummal is.

Valahogy első pillanattól kezdve nem értettük Schacht dr.-nak ezt a leereszkedő látogatását az „elnégeresedett és elzsidósodott” Francia fővárosában. Nem értettük, hogy egy olyan fajtiszta lovag, a Führernek egy olyan kebelbarátja, mint Schacht dr., hogyan keveredhetik ama korpa közé, amelyet jelenleg Franciaországban — hamisítatlan náci kifejezéssel élve — a demokrácia disznói fogyasztanak.

Ma azután megértettük.

Schacht dr. úgy látszik, egy, a „nordisch” mentalitástól teljesen távolálló, hajdani római származék: Vespasianus felfogását tette magáévá, amely szerint a pénznek nincs szaga, még akkor sem, ha azt zsidó bankárok trezorjaiban őrzik.

Erre a régi felismerésre való tekintettel Schacht dr. tehát kölesönt szeretett volna szereznit a francia kormánytól, illetőleg a francia bankároktól, akik között számos a zsidó pénzember.

Nem hisszük, hogy Schacht dr. kölesön-ágyálmai beteljesüljenek. Léon Blum és a francia néppárt kormányférfiai megengedték maguknak azt a lukszust, hogy udvariasan valódi francia charme-al leüljenek tárgyalni a francia nép és a francia demokrácia legiszántabb ellenségeinek követelével, de arra

Tatarescu és hivei még mindig ellenzik az erélyes intézkedéseket

A jobboldal anarchikus megnyilatkozásai komoly izgalmat keltek a belpolitikában

Bucuresti, augusztus 27. (Az Uj Kelet tud.) Mint azt már tegnapi számunkban jeleztük, a szélsőjobboldal legutóbbi megnyilatkozásai kibillentették a kormányt egyensúlyi helyzetéből, amelyben teljes biztonsággal látszott pihenni az utóbbi időben. A miniszterelnök és Inculet belügyminiszter váratlan királyi audienciái, Pop Valér dr. igazságügy-miniszter Bucurestibe való berendelése és a kormány egyes tagjainak egymásközötti tanácskozásai mind arra vallanak, hogy valószínűleg felsőbb kívánságra a kormány mégis kénytelen tanulmányozás tárgyává tenni a jobboldali anarchia elleni intézkedések kérdését.

Ellentétek a kormányban

Az egyes miniszterek közötti tanácskozások során, amelyeket különösen Madgearu és Lupu megfenyegetése tett aktuálissá, ismételtlen kiderült, hogy a kormányon belül mely ellentétek vannak ebben a kérdésben.

A Tatarescu—Inculet—Pop Valér-trió változatlanul azon a véleményen van, hogy a jobboldallal szemben legfeljebb a törvényes intézkedések igénybevételére van szükség, amit azonban következetesen elmulasztanak. Inculet szüntelenül azt hangoztatja, hogy „személyes” incidensekbe nem avatkozhatik bele és nem állíthat mindenki mellé védőrséget. Pop Valér másrészt arra hivatkozik, hogy az igazságügyminiszterium nem befolyásolhatja a bírói kart az ilyen természetű kérdésekkel szembeni eljárásában. A trió véleménye szerint a különböző különítmények feloszlátása csak az atmoszféra elmérgesi-

tését vonná maga után. Tatarescu teljes szolidaritást vállal úgy Inculet-cel, mint Pop Valérrel és hangsúlyozottan kijelentette, hogy adott esetben velük együtt maga is levonná a konzekvenciákat.

Dinu Bratianu, a liberális párt elnöke és Antonescu pénzügyminiszter vezetésével a kormány többi tagjai keserves szemrehányásokat tesznek Inculetnek, hogy nem tette meg idejében a szükséges intézkedéseket az anarchia elfojtására, amely ma nemcsak az állam belső biztonságát, de a politikuskok életét is veszélyezteti. A kormány az ez a szánya a különböző gárdák azonnali feloszlátását követeli és kivételes intézkedések alkalmazását a szélsőségekkel szemben.

Az Universul írja, hogy a kormány gazdasági bizottságának tegnap délutánra összehívott ülését el kellett halasztani, mivel Tatarescu el volt foglalva a kabinet több tagjával való megbeszélésein. E megbeszélések az ország általános belső helyzetéről volt szó, tekintettel a szélsőséges, főleg kommunista (!) jellegű kilengésekre. Másrészt a várható események tükrében tanulmányozás tárgyává tették a különböző politikai pártok által alakított gárdák tevékenységét. Több liberális vezető sürgeti, hogy a jövőben ne engedjék meg ilyen szervezetek működési szabadságát, mert ellenkezik az érvényben lévő törvényekkel és a törvényes hatóságok tekintélyével. A lap tudni véli, hogy rövidesen miniszteri értekezletet tartanak, amelyen a fővárosban lévő miniszterek és államtitkárok vennének részt.

Tatarescu nyugodt

Az Adevurul szerint politikai körökben bizonyos izgalom észlelhető. Kommentárok tárgyát képezi az a tény, hogy több minisztert rendelték sürgősen a fővárosba. Pop Valér, aki Ardealban tartózkodott, ma reggel Bucurestibe érkezett, dr. Anghelescu, aki Buzauba pihent; szintén visszatért, Sassu megszakította karlsbadi kuráját és hazaindult.

Pop Valér a délelőtt hosszú beszélgetést folytatott Inculet-el, majd mindketten a miniszterelnökhöz mentek, akivel sokáig tárgyaltak. A miniszterelnök környezetében azonban mindezek dacára azt állítják, hogy semmi szokatlan nem történik. A kormányban nincsenek olyan nehézségek, amelyek aggodalmat kelthetnének. Egyébként főfoglalatosságát képezi a szélsőjobboldali manifestációkkal szemben teendő intézkedések, a párizsi szerződések, végül pedig a költségvetési kérdések.

A Curentul írja, hogy tegnap a nemzeti parasztpárt vezetői sorozatos megbeszéléseket folytattak. Madgearu és Calinescu ma térnek vissza a fővárosba és Madgearu lakásán újabb értekezletet vesznek részt. Valószínű, hogy ma este megérkezik Mihalache is és a pártvezetőség összeül, hogy hivatalos közleményben ismertesse a párt álláspontját a helyzettel szemben.

A Tempo jelenti, hogy e hét folyamán több nemzeti parasztpárti vezető összeül (Sova-

tan, továbbá, hogy a pártvezetőség még ma este ülést tart Mihalache elnökletével, aki e célból Bucurestibe jön Dobrestiből. A nemzeti parasztpárti vezetők igen komolyan itélik meg a helyzetet. Annak terve is felmerült, hogy a jobboldali anarchiával kapcsolatosan manifesztumot intézzenek az ország népéhez.

Chisinau, augusztus 27. Lapusna-megyében tegnap több községben tartottak községi választást, a kormány 136, a nemzeti kereszténypárt 94, a nemzeti parasztpárt 43 mandátumot kapott. Az eddigi eredmények beszámításával ebben a megyében a helyzet a következő: liberális párt a szavazatok 54 százalékát, nemzeti kereszténypárt 29, nemzeti parasztpárt pedig 14 százalékát kapta. A maradék felett a kispártok osztozkodnak.

Enyhítenek a bakkalau-reátuson

Bucuresti, augusztus 27. A Tempo jelentése szerint dr. Anghelescu kijelentette, hogy az érettségi vizsgálatok rendszerén enyhíteni fog és a vizsgáztató bizottságokban egy-egynek azon iskolák tanárai közül is helyet adnak, ahol a bizottság körzetébe tartozó diákok tanulnak.

minden bizonnyal nem kaphatják, hogy Schacht dr. kegyes leereszkedése fejében a német fegyverkezés és háborús szellem Molochját francia pénzzel tömjék meg.

E tekintetben nyugodtak lehetünk. Egyébként Schacht dr. ur „északi ravaszágai” mellett néhány komoly igazságot is mondott Párizsban, helyesebben: elszóltta magát. Teljes mértékben hihető — többek között — Schachtnek az a kijelentése, hogy Hitler azért volt kénytelen elrendelni a katonai szolgálati idő felemelését, mert a német gazdaság

„kedvezőtlen helyzete miatt” a munkanélkülieket kaszárnyákban és angyalorbán kénytelenek elhelyezni és „foglalkoztatni”.

Ha semmi egyéb, Schacht dr.-nak ez a beismerése megéri azt, hogy Léon Blum és a francia kormány tagjai megfelelő udvariasággal fogadják a német bankkormányzót.

Mert Schacht dr. beismerése kétségtelemné tette előtűnik azt, hogy a Harmadik Birodalom utja vagy a teljes gazdasági esőd vagy pedig a teljes összeomlás kikerülése miatt — a háború felé vezet.

Az angol politika új utjai

Az alábbi, a Foreign Office új orientálódására érdekes fénytvető cikket Thomas Greenwood, a londoni egyetem tanára írta:

Az utóbbi idők eseményei fölsőlegesen bizonyították be, hogy az abessziniai olasz kampány, valamint a Népszövetség és Oroszország közötti konfliktus következményei egészen mások lettek, mint amikre az olaszaspiráció hívei számítottak. A nemzetközi politika egyes vezetői főleg azért akarták Olaszországot felszabadítani a szankciók és egy földközitengeri koalíció szorítása alól, hogy lehetővé tegyék a Ducenak, hogy ismét elfoglalja helyét a locarnói paktum kezesei között. Ma azonban már nyilvánvaló, hogy a francia-belga határ és a rajnai zóna biztonsága fölött egyedül az angol garancia őrködik.

Az angol külpolitika ennek következtében továbbra is igyekszik a kollektív biztonság ideálját megvalósítani, de ma már az a meggyőződés hatja át, hogy az angol világbirodalom békéje új orientációt kíván meg nemcsak az angol nemzeti és birodalmi önvédelem elvéit illetően, hanem a külpolitika és a diplomáciai tevékenysége terén is. Korai volna még pillanatnyilag az angol diplomácia célpontjait meghatározni akár európai, vagy világvizonylati tekintetben. Mindenesetre tény, hogy a Távolkelet konfliktusai és a legutóbbi európai meglepetések szükségessé tették az angol politika és az összes világhatalmak politikájának átszervezését. Anglia mindenesetre igyekszik felkészülni bármilyen fordulattal szemben. Egrészről végső energiával látott hozzá a fegyverkezéshez, másrészt fontos megbeszélések folytak és folynak a dominiumokkal az angol diplomácia és az angol önvédelem birodalmi alapokon való megszervezése irányában. Anglia már nem számít arra, hogy a birodalom békéjét kizárólag diplomáciával védje meg. Mértékadó lett az a szempont, hogy Anglia a világ egyik legjobban felfegyverzett és katonailag megszervezett államává kell, hogy váljék. Az angol tengeri flotta vállalja ma már a paritást az Egyesült Államok tengeri haderejével, de tud akarja származni az összes többi hatalmak tengeri erejét. Ebben a dominiumok, de különösképpen a fenyegetett ausztráliai Afrika és Ausztrália nyújtanak tényleges segédkeztet a birodalmi kormányknak. Most folynak lázasan az előkészületek az angol légiflotta kiépítésére is, amely ugyan csak a legerősebb lesz a világon.

A szárazföldi hadsereg számára kielégítő módon folyik a sorozás: a hadsereg rövidesen el fogja érni a szükséges létszámot. A parlament nagy összegeket szavazott meg az Intelligence Service tevékenységének kiterjesztése és fokozása céljaira és a polgári lakosságot a technika összes vívmányainak felhasználásával igyekszik biztonságba helyezni egy esetleges légitámadással szemben. A lőszerügyi miniszter kinevezése ugyancsak azt célozza, hogy fokozzák az Anglia biztonságát szolgáló gyakorlati eszközök megteremtését.

Az angol külpolitika egy másik irányadó elve az, hogy Anglia lehetőleg ne vállaljon pozitív kötelezettségeket Európában. A francia-belga határ védelme az egyetlen kötelezettség, amelyet az angol kormány hajlandó magáévá tenni, minthogy a rajnai határt mintegy a magáénak tekinti a birodalom. A továbbiakat illetően Anglia minden egyes kérdéssel szemben akciószabadságot kíván magának fenntartani, de természetesen nem igen fogja tudomásul venni az európai politikai egyensúly bármely irányba való eltolódását anélkül, hogy érdekeinek megfelelően közbe ne lépne.

Ez az elv az angol politika birodalmi jellegéből következik. Az angol kormány

Hogyan dolgoznak a titkos ügynökök a palesztinai forrongások kulisszái mögött

Ha az „Intelligence Service“ aktái megszólalnak

nem engedj veszélybe sodorni a birodalom békéjét és biztonságát komoly és súlyos okok nélkül, amelyeknek fennforgását a dominiumoknak is meg kell állapítaniok. A birodalom államférfiai nem hajlandók népeiket olyan érdekekért harcba küldeni, amelyek őket nem érintik. Mindmáig a Népszövetség megfelelő keretet képezett Anglia és dominiói számára, hogy a nemzetközi problémákból eredő nehézségek áthidalásán közreműködjenek. A Népszövetségnek az olasz konfliktusban tanúsított magatartása azonban bebizonyította a birodalom számára, hogy az egyes államok ebben a keretben nem nyújtanak számára effektív segítséget és hogy minden állam a maga módján és a maga érdekeinek megfelelően interpretálja a Népszövetség közbelépésének mértékét és szükségességét.

Ezért azután az angol birodalom maga kívánja meghatározni, melyek a maga tényleges érdekei s melyek azok a célok, amelyekért hajlandó volna adott esetben harcba is menni. Ezt a problémát fogja megvitatni a birodalmi konferencia, amely Eduard király megkoronázása alkalmából Londonba összehívta. Párizs, az ausztráliai Afrika hadügyminisztere, valamint dr. Page és M. Menzies, az ausztráliai kormány tagjai, felhasználják legutóbbi londoni tartozásukat arra, hogy erről a kérdéssel beható tárgyalásokat folytassanak az angol kormány tagjaival. Az ausztráliai Afrika egyre nagyobb szerepe a birodalmi politikában Abessziniának az olaszok által való elfoglalásával magyarázható, Ausztrália pedig különösképpen érdekelve van egy a Távolkeleten fenyegető konfliktus esetében. Másrészt Kanada, amely Anglia és a Monroe elv alapján Amerika protekcióját is élvezte, egyre kevésbé hajlandó európai kérdésekbe beavatkozni. A jelek szerint az angol birodalom politikai tevékenységének sugara egyre inkább a birodalom közvetlen és azonnali érdekeinek területére szűkül. Ez a frontvonal javarészt az olasz-abesszini konfliktus folytán következett be és azok, akik Angliát önző érdekek követésével támadták ebben a kérdésben, csak sajnálhatják, hogy ez a helyzet állhatott elő. Mindenestre örvendetes, hogy mindennek ellenére is barátságos kapcsolatok fűzik egymáshoz Angliát és Franciaországot és ezek a kapcsolatok remélhetőleg engedik a két nagy demokráta hatalomnak a jövőben való barátságosabb együttműködését.

Jelentkezés a társulati fiu- és női kereskedelmi liceumba

Az Oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott fiu és női társulati felső kereskedelmi iskolák az 1936-1937. tanévben az új törvény rendelkezésének megfelelőleg, mint fiu és női kereskedelmi liceumok folytatják működésüket. Az eddigi felső kereskedelmi iskolai növendékek szabályszerűen folytatják tanulmányaikat a kereskedelmi liceum VI., VII. és VIII. osztályában. A régi kereskedelmi iskola I. osztályának megfelelő V. kereskedelmi liceumba iratkozik IV. gimnáziumot végzett tanulók felvételi vizsgát tesznek szeptember hó első harmadában. Jelentkezés a felvételi vizsgára és részletes felvilágosítások kérése már mostantól kezdve az intézetek igazgatóságánál neponként d. e. 11-12 között. Végleges beiratkozás a VI., VII. és VIII. osztályokba augusztus 25-től, szeptember 3-ig, az V. osztályba a felvételi vizsga után. Az izraelita tanulók smobaten az írásbeli munkák alól felmentést kapnak.

André Maurois: „A halálgató Erasmio eszede“. Az első regény a skótokról. Maurois legújabb regénye. Ára fűve 60 lej. Epocai kiadás. Haphté minden könyvkereskedésben.

אתרוגים לודבים והדסים

Liefert billigst, in Engro & Detail
Josef Ráth
Srada Dorobanilor 27

SIGHET Maramures

פאן ראש השנה אן האבע איין לאגער אין

אראדעא מארע

Párizs, augusztus 27. Francia újságírói társaság, az egyik francia világpláncban látott napvilágot az alábbi érdekesítő tudósítás a palesztinai események háttéréből. Bármennyire is bizarrnak tűnne egyes vonatkozásaiban, a cikk mégis szemléltető képet nyújt azokról az eseményekről, amelyek a kulisszái mögött a tragikus eseményeket mozgatják és felvilágosítást nyújt arról a kettős szerepről is, amelyet az angol politika a zavargások ügyében az első pillanattól kezdve vitt.

Megint izzik a talaj Palesztinában — írja a francia újságíró. — Ujabb zavargásokat jelentenek, újabb veszteségeket közölnek a lapok. Hogy milyen komolyan veszik az angolok a palesztinai eseményeket, azt egyebek mellett az is bizonyítja, hogy milyen nagyszámban politikai ügynököket összpontosítottak Palesztinában.

Az Intelligence Service (Anglia szigorú cenzúrája) teljes üzemmel dolgozik. A palesztinai események csak kis részben foglalkoztatják a Foreign Office urait, sokkal több dolgot adnak az I. S.-nek, amelynek vezetője, Frank Willing csak néhány nap előtt személyesen érkezett Jeruzsálembe. Az I. S. mindenható urát a Colonial Service és az Indian Intelligence Departement kirendelt ügynökei várják hotelbeli szállásán. Hogy a titkos megbeszéléseknek mik voltak előzményei és hogy milyen határozatokat hoztak, természetesen nem lehet tudni, annyi bizonyos, hogy a váratlanul kirobbant újabb zavargásokról már ekkor az angolok tudtak.

Pepini és Trebitsch-Lincoln

Az I. S. helyzete azonban nem könnyű s megvan a jó oka annak, miért kellett ilyen nagy apparátust mozgósítani s miért kellett Londonból levezényelni magát a vezetőt. Nagy angol érdekek forognak kockán. Két másik idegen nagyhatalom ügynökei dolgoznak még Palesztinában s a titkos ügynökök ádáz harca huzódik meg azoknak az eseményeknek a háttérében, amelyek időnként véres zavargásokban robbannak ki. Elsősorban Palesztinában tartózkodik az olasz titkos ügynökség legügyesebb kémje és szervezője is, Pepini őrnagy, akit az I. S. dossziójában a „sánta“ néven tartanak nyilván s aki már nagyon sok bosszúgot okozott az angoloknak Kinában, Egyiptomban, Máltán sőt még a most legutóbb Abessziniában. De mint ahogy Frank Willing megállapította, nemcsak a „sánta“ dolgozik Palesztinában, hanem a világ még egynéhány elsőrangú kémje és titkos politikai ügynöke is. Többek között Palesztinában van Trebitsch-Lincoln is, aki valamikor Anglia ügynöke volt, majd fia kivégzése óta a birodalom legádázabb ellenfele.

Trebitsch-Lincoln az arab nacionalisták főhadiszállásán van és mint Oustang-See-Ting buddhista szerzetes szerepel, tanácsadó, közvetítő, fegyverügynök, sőt ő, aki pénzt szerzett az arabok részére titkos forrásokból. Az I. S. legügyesebb embereinek sem sikerült eddig ezt a két vezedelmes ellenfelet megbénítani, mindenütt ott vannak, ahol az angol érdekeknek ártani lehet, jóllehet neveik soha nem szerepelnek a hivatalos jelentésekben, a Downing Street titkos dossziójában azonban egyik akta gyűlik a másikra, amelyek Trebitsch-Lincoln és a „sánta“ működéséről szólnak. A titkos ügynökök háborújának sok áldozata van s hogy az I. S. az utóbbi időben igen érzékeny veszteségeket szenvedett, ez elsősorban ennek a két nagy ellenfélnek számlájára irandó.

Az I. S. veszteséglistája

1936 május 14-én az Indian Intelligence Service két tisztje: Stanley hadnagy és Sidney Winning hadnagy azzal a megbízatással indultak el a Holt tenger partján fekvő Zuweirába, hogy az ottani törzsek életét megfigyeljék. El Kebbir sejk barátságosan fogadta őket, meghívta palotájába, sőt táncokkal szórakoztatta őket, a fényes ünnepségek legemlékezetesebb pillanatában szolgálók rohantak elő, lefotózták a két tisztet, megkötözték és véresre korbácolták őket. A sejk gunyos mosollyal nézte végig a tisztok kilődösését, majd kijelentette: Ez a büntetés jár nálunk a kémeknek.

A két szerencsétlen a sivatagban találtak meg tizenkét órával később egy arra haladó karaván utasai. Winning már halott volt, Stanley néhány órával később kiszabadult. Nyolc nappal később az I. S. Tanfort nevű ügynökét éjnek idején lakásán támadott meg egy arab csapat s a háza előtti fára felakasztották. A következő napon két bomba-merénylet történt, az egyik Kilhyia közelében levegőbe repített egy vonatot, a másik

pedig az akkori rendőrpaltát rombolta össze, mert az arabok azt hitték, hogy az I. S. egyik vezetője ott tartózkodik.

A harmadik napon az I. S. három tagját agyonlőtték Bethlehembben, mert egy megtámadott zsidó családnak akartak segítséget nyújtani. Junius 4-én a nathaniai rendőrközpont ellen támadást intéztek és agyonlőtték Alistair kapitányt és egy török kémeket, a kapitányt éppen kihallgatták.

Munkában a Wafd-párt titkos szervezete

Hasonlóan tragikus sors érte a Colonial Service két tisztjét is, akik benszüllöttnek ölözve, Tiberiásban a felkelők közé vegyültek. Alóttözöttük olyan tökéletes volt, hogy nemcsak az arabok nem ismerték fel őket, hanem azokat a skót katonákat sem, akik megtámadták a felkelő csapatot és legépfegyverezték az utolsó száz emberig. Közöttük találtak meg aztán a két angol tiszt holttestét is. A két tiszt tetemét Angliába szállították és ünnepélyes kiállítások között mindkettőjüket a Szent György-rend lovagjává ütötték.

Az arabok elleni harc tömegesen szedi áldozatait az I. S. tagjai közül, míg az abesszini konfliktus során mindössze három áldozata volt az Intelligence Servicének. Az I. S. egyik legjobb munkatársa volt egy Chalcedique nevű görög tancosnő, akit Alexandriában a Moassat-bárban egy wafdparti ügynök megmérgezett. Ugyancsak a Wafd-párt tette el láb alól azt a két angol tisztet is, akik a Colonial Service megbízásából május 3-án indultak el Khartumból reptőlgépen s akiket még aznap Rován közelében holtan találtak. Az I. S. teljes biznysággal megállapította, hogy a merényletet dr. Chaban wafdparti politikus készítette elő, de letar-

tóztatni nem lehetett, mert nem voltak bizonyítékok ellene.

A maharadzsza milliója és merénylét Kemál ellen

A Távol-Keleten is sokan pusztulnak el az I. S. tagjai közül. Augusztus elején érkezett Londonba a hír, hogy Garrett Jones nevű újságíró, aki az I. S. szolgálatában állott, a mandzsu határon halva találták. Valószínű, hogy mandzsu rablóknak esett áldozatul — mondja a jelentés, amely Tokióból érkezett. De az I. S. nemcsak politikával foglalkozik, hanem sok minden mással is. Erre mutat az alábbi történet. Az egyik indiai maharadzsza európai uton volt s Marselleben megismerkedett egy ottani színésznővel, akivel viszonyt kezdett. Amikor el akart utazni, a színésznő azzal a határozott kívánsággal lépett eléje, hogy egymillió frank végkielégítés jár neki. A maharadzsza, aki híhetetlen volt, sőt szembrebbentés nélkül kiállította a horribilis összegről szóló csekket és átnyújtotta a színésznőnek. Sokkal nagyobb volt a meglepetése azonban, amikor mielőtt hajója elindult volna, motorcsónakon levelet hoztak neki. A levélben talált egy számlát tízezer frankról — és a millió csekket. A levélhez az I. S. egyik tisztjének névjegye volt mellékelve ezzel a lakonikus sorral: „Tul volt fizetve“. A maharadzsza legalább meg tudta, hogy az I. S. mindent tud és mindenre vigyáz. Még a maharadzsza vagyonára is.

Ugyancsak az I. S. leplezett le legutóbb egy merénylőt, amelyet a török dervisszervezet tagjai készítettek elő Kemál Attatürk ellen. Amikor azonban az egyik összeesküvőt letartóztatták, a vallatás során kiderült, hogy ő is szolgálatában állott az I. S.-nek. Ezt a merénylőt másnap reggel holtan találták cellájában.

Az adómorál teljesen lezüllött Maramuresben

— írja memorandumában Gardó sighet-i pénzügyigazgató

Sighet, augusztus 27. (Az Új Kelet tud.) Maramuresben egymást érik az adóbotrányok. A pénzügyi felügyelők Sigheten tavaly nyár óta ugyszólva egymásnak adják a pénzügyigazgatósági hivatal kilincsét... és különböző névtelen, vagy aláírással ellátott feljelentések ügyében folytatnak le vizsgálatot.

Már-már az a helyzet állott elő, hogy sor kerül Sigheten az egész pénzügyi személyzet kicserélésére, ugyanis dr. Piller György vizsgálóbíró és dr. Kirindri Illés vezető ügyész asztalán már egész sor terhelt vallomás fekk a pénzügyigazgatóság több vezető tisztviselője ellen. A terhelt vallomásokból súlyos visszaélések gyanúja alakult ki a vezető tisztviselők ellen, annál nagyobb volt tehát a meglepetés, amidőn — semmi sem lett a dolgoból. A feljelentők visszavonták vallomásaikat és a pénzügyi fronton minden elcsendesedett.

Azután jött a nagy port felvert Sigmireanu eset. Következtek az inspektor-járások, a bírósági tárgyalások, végül újból kiderült, hogy... Sigmireanu adóhivatali főnök ártatlan ember, aki semmiféle vétket nem követett el.

Most újabb pénzügyi botrány kitörése fenyeget Sigheten. Gardó Gheorghe kivélt pénzügyigazgató feltűnésteltető memorandumot nyújtott át dr. Nonu Alexandru satumarei kerületi főfelügyelőnek. A memorandum mottója az, hogy az adómorál teljesen lezüllött Maramuresben, mindenki sápot vár, ami nélkül az adófronton egyetlen lépést sem lehet tenni...

A jelentésben Gardó pénzügyigazgató a fenti bevezetés után a következőket mondja: „Az elmúlt esztendőben az adókövetési fellegbevételek ötven százalékának helyett az adófellegbevételek bizottság. Az adóbehajtási közegek ennek ellenére az eredeti összegeket hajtják be a felektől, mégpedig a lgerélyesebb eszközökkel. Különösen vidéken operálnak így, ahol az adóalanynak módjában nincs tiltakozni az eljárás ellen. A pénzügyigazgatósághoz beérkező reklamációk legnagyobb része tulfizetésekkel panaszok. Megállapítottuk, hogy a panaszok valóban helytállanak, mert a pénzügyigazgatóság rendszeresen leírta, átvezette és kártérítette a leszállított adókat, az adóhivatal szintén annak rendje és módja szerint leírta az elengedett

összegeket, azonban a végrehajtószemélyes szándékosan az eredeti összegeket követeli az adóalanytól azzal a nyilvánvaló céllal, hogy a sápot levonhassák belőle...“

A pénzügyigazgató jelentéséhez egy írásbeli feljelentést is mellékel, amelynek aláírója: Fogel Eliás teculli kereskedő, akinek mintegy 7500 lejelt leszállították az adóját. A néla járt pénzügyi tisztviselő viszont az eredeti összeget követelte, de hosszas vita után bejelentette, hogy — pénzelt el lehet intézni a dolgot. Fogel Eliás ezen állítását hajlandó a vizsgálóbíró előtt is megismételni.

Ilyen megdöbbentő részletekkel szolgált Gardó pénzügyigazgató jelentésében. A jelentést alátámasztja az a napokban megtörtént eset is, hogy Melega Gábor adóvégrehajtó, aki 170 lejelt többet vett fel az adóalanytól, mint amennyi törvényes adója volt, felfüggesztették állásától. Később azonban a felettes hatóságok belátták, hogy 170 lejes differenciát nem vesztheti el egy tisztviselő a kenyerét. Igen, itt a baj, hogy a 170 lejes sápot elfogadó tisztviselőket „tel-ténrik“, de azok, akik teljesen aláásták a maramuresi adóerkölcöket nyugodtak tovább...

Dr. Nonu kerületi felügyelő értesüléseinek szerint szigorú vizsgálatot rendelt el a pénzügyigazgatóság személyzete viszont a kivélti és behajtási pénzügyigazgató harcát látja a kulisszái mögött. Coman Gheorghe és Gardó Gheorghe pénzügyigazgatók között ugyanis már régebbi keleti rivalizálás folyik és az érdekeltek most a legnagyobb érdeklődéssel várják, hová fog fejlődni a rivalizálás pénzügyigazgatók harca, a dr. Nonu által elrendelt vizsgálat során.

Orvos! Mérnöki Gyár

Minden német (25% redukción), francia, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál Cluj. A lapokat külföldön is meg lehet rendelni. Kérjen ingyen jegyzéket a lapokról, Cluj, jolours, nasy unanun de deli.

A kisa

Náciöröl

Berlin, a olimpiász, akai körökb zsidó-ellenes a hangok, életbeléptet a Harmadi intézkedése ság helyzete gazdasági lamint a z szitik elő. A london alapján köz nemzeti sz tője lesz a háboru óta titását“ cé a zsidók in határozatba

Az Unite vői, hogy külön utlev Eszerint a leveleket k mehezitsek kodásukat. mak korlát rökben és zsidókat a verziók is ben zsidókn

„A zsidó tánt kíván Sok esetben éalom felüg földön izga élni hagyta reden át, e nagylelkűsé

Azt sem zott, kisan nek az ors ról van sz gedjük. Na Németorszá kiutasítaná legyen küll

A zsidót számára. E által, hogy tünk a zsi küldjük ök juk, e pillá

Rendkívül den néptár bolási vág van, ha a ket, ha a lálnak viss határainkor dést.“

A berlin közöl Hans tollából, ak zott meg, rális életet

A németországi zsidó vagyonok kisajátítására készül a Harmadik Birodalom kormánya

Nácikörökben is megerősítik a zsidó-ellenes újabb törvényhozásról elterjedt verziókat

Berlin, augusztus 27. Miután elmúlt az olimpiás, a németországi sajtóban és politikai körökben újra teljes erővel fellángolt a zsidó-ellenes agitáció. Egyre erősödnek azok a hangok, amelyek új zsidó-ellenes kurzus életbeültetését hirdetik és tudni vélik, hogy a Harmadik Birodalom vezető köreiben új intézkedéseket készítenek elő a zsidó lakosság helyzetét illetően és különösen a zsidó gazdasági szektor súlyos korlátozását, valamint a zsidó vagyonok kisajátítását készítik elő.

A londoni Daily Herald berlini tudósítás alapján közli, hogy a küszöbön álló nürnbergi nemzeti szocialista pártkongresszus bevezetője lesz annak a megalomnak, amely „a háború óta szerzett zsidó vagyonok kisajátítását” célozza. A kongresszus ezenkívül a zsidók ingatlan-vagyonainak elkobzását is határozatba fogja iktatni.

Utlevél-rendelet zsidók számára

Az United Press berlini tudósítója tudni véli, hogy a németországi zsidók számára külön utlevél-rendeleteket fognak kibocsátani. Eszerint a zsidók egészen rövidlejáratu utleveleket kaphatnak csak, hogy ezáltal megnehezítsék és megérővítsék külföldi tartózkodásukat. Ezenkívül a zsidók birtokjogainak korlátozásáról beszélnek mértékadó körökben és így többek között eltiltanak a zsidókat a telekvásárlás jogától. Sőt olyan verziók is keringenek, melyek szerint a jövőben zsidóknak nem lehet földbirtokuk.

A külföldi sajtó ezen értesüléseit alátámasztja a németországi náci legfőbb vezetőségének lapja, „Der SA-Mann”.

Miután — tulzott becsléssel — huszmil-hár márkára becsli a zsidó kezekben levő vagyonok értékét, a következőket írja a lap:

Se maradni, se kivándorolni

„A zsidókérdést nem lehet megoldani pusztán kivándorlással, vagy kiutasításokkal. Sok esetben talán jobb, ha egy zsidó a birodalom felügyelete alatt áll, minthogy ha külföldön izgat egykori gazdanépe ellen, mely élni hagyta őt és őseit több mint egy évezreden át, elképzelhetetlen türelmességgel és nagylelkűséggel!”

Azt sem tudjuk helyesezni, hogy kiuzsárolt, kiszorított és lopott vagyonokat kivigyenek az országból a zsidók. Valóban nem arról van szó, hogy a zsidókat pusztán kiengedjük. Nagyon rossz megoldás volna, ha a Németországban élő összes zsidókat pusztán kiutasítanánk, hogy ezen a címen alkalmuk legyen külföldön rántkátadni.

A zsidót ártalmatlanná kell tenni népünk számára. Hogy milyen uton történjék ez, azáltal, hogy koncentrációs telepítést teremtünk a zsidók számára, vagy Moszkvába küldjük őket, vagy pedig a holdba expedáljuk, e pillanatban nem aktuális.

Rendkívül aktuális azonban az, hogy minden néptársunk immunis legyen a zsidó rombolási vágygal szemben... Ha a zsidó izolálva van, ha a zsidó csak zsidókkal köthet üzleteket, ha a zsidók sugalmaizásai sehohsem találhatnak visszhangra, akkor legalább is saját határainkon belül megoldottuk a zsidókérdést.”

A német kultúra megtisztítása

A berlini „12-Uhr-Blatt” című lap cikket közöl Hans Hinkel birodalmi kulturbiztos tollából, akit Göbbels azzal a küldetéssel bízott meg, hogy megtisztítsa a német kultúra életet a nemárjaktól.

Hinkel többek között a következőket mondja el cikkében:

„Azzal még nem tettünk semmit, hogy rövidre fogtuk a zsidókat, mert hiszen a színházaknak, kiadóvállalatoknak, koncerttermeknek, filmcégeknek továbbra is fenn kellett maradniuk. Joggal lehetünk büszkéek arra, hogy a nagy személyi változások mellett a legkisebb fennakadás sem történt kulturális életünkben... Háládatlan munka volt ez. Biztos hátvédre volt szükségünk ahhoz, hogy le tudjuk küzdeni az összes nehézségeket. A hét férfi közül, akik a zsidótlantást keresztülvitték, öt régi, a mozgalom harci idejében megedzet elvtárs volt, akik körültekintésükben és alaposságukban nem hagyták magukat megtéveszteni.”

Hinkel ezután a zsidó „Kulturbund”-ról és a nemárja keresztények birodalmi szövete-

ségéről, amelyek ellenőrzés alatt állanak, számol be a többek között a következőket írja:

A zsidók is elismerik...

„Magam is állandóan látogatom a zsidó színházat. Hivatalnokaim állandóan felülvizsgálják a zsidó darabokat, előadási szövegeket és egyéb kéziratokat. Két emberem van, akik tökéletesen bírják a jiddis és héber nyelvet. Nem lehet tehát azt mondani, hogy Németországban minden a zsidók ellen történt.”

Hinkel végül kijelenti, hogy a zsidó Kulturbund és a nemárja keresztények szövetsége elismeri fáradozásait és végül így fejezi be cikkét:

„A zsidó Kulturbund” cionista vezetői nyíltan elismerik, hogy a zsidóság önmagától

FIGYELEM!

SELECT MOZGÓ HÉTFŐN, AUGUSZTUS 31-ÉN MEGNYITJA AZ ŐSZI SZEZONT és BEMUTATJA:

GAUCSO — CSIKO — HARPO

Amerika közkedvelt komikusainak ragyogó filmét:

Botrány az Operában

feledkezett meg és önmagát tagadta meg, amikor idegen kulturkörben próbált elhatárolódni.”

Hinkel cikkében egyébként kitűnik, hogy a birodalmi kulturbiztos az olimpia ideje alatt külföldi újságírókat vezetett a zsidó Kulturbund berlini színházába.

A német zsidóság új vezetői

Berlin, augusztus 27. A németországi zsidó közéletben érdekes változások történtek az utóbbi napokban. Ugyanakkor, amikor a Central-Verein legutóbbi közgyűlésén a szervezet új elnöke dr. Herzfeld pozitív zsidó programot adott, kibővítették a németországi zsidók birodalmi képviselőinek vezetőségét, főleg cionista erők bevonásával. Így dr. Franz Mayert, a németországi cionista szervezet eddigi ügyvezető elnökét a birodalmi képviselőlet egyik ügyvezetőjévé választották, aki dr. Otto Hirschel, a birodalmi képviselőlet elnökségének vezetőjével karöltve fogja irányítani ezentúl a képviselőlet ügyeit. Ezenkívül az elnökség tagjaivá választották: dr. Max Grünwald rabbit, a mannheimi hitközség elnökét, dr. George Josefthalt, a németországi Hechaluc vezetőjét, dr. Alfred Kleet, a németországi cionista hitközségi képviselőlet és a cionista néppárt vezetőjét, Adolf Michaelist, a németországi Kerem Hajjeszód egyik vezetőjét. Ortodox részről dr. Horowitz frankfurti ügyvédet választották még be az elnökségbe.

Kékinges cuzisták szétverték egy iparosgyűlést Bucurestiben

40 támadó közül egyet „sikerült” a rendőrségnek letartóztatni

BUCURESTI, augusztus 27. Tegnap este a Dr Felix uccában Samoila iparkamarai szenátor elnökletével egy üzletben gyűlést tartott a bucaresti kisiparosok egy csoportja. Adott pillanatban 40 kékingbe öltözött fiatalember jelent meg, karjukon horogkereszttel és revolverrel, valamint nyitott késekkel fenyegetni kezdték a gyűlésezőket. Verekedés robbant ki, amely félórát tartott. Az üzlethelyiség berendezését teljesen összetörték. Később megérkezett a rendőrség is, amely csak egy cuzistát „tudott” elfogni.

Az incidens nem érdektelen pikantériája az, hogy Samoila szenátor vaidista beállítottságu és D. E. Ioaniteacu leghűségesebb politikai barátai közé tartozik.

Schacht francia kölcsönt keres a német fegyverkezéshez

Leon Blum válasza Thorez kommunista képviselő nyílt levelére. A katonai és külpolitikai bizottságok összehívását sürgetik Párizsban a német szolgálati idő felemelésé miatt

Párizs, augusztus 27. (Rador.) Leon Blum válaszolt Thorez képviselőnek tegnap hozzáintézett levelére és hangsúlyozta, hogy a francia kormány ismeri kötelességét és nem fogja megengedni Franciaország méltóságának megsértését. Ő megette és meg fogja tenni a kellő intézkedéseket Franciaország biztonságának érdekében, de mindig úgy fog igyekezni fenntartani

a békét, nehogy kárt okozzon a nemzeti érdekeknek.

Egyébként berlini jelentés szerint Dr. Schacht párizsi látogatását érdeklődéssel követik német politikai körökben, amelyek remélik, hogy sikerülni fog kimélyíteni a francia-német kapcsolatokat.

Tegnap a párizsi német nagykövet dírt adott Schacht tiszteletére. Jelen volt

Yvon Delbos, Labeyrie, Vincent Auriol és számos francia politikai, valamint pénzügyi személyiség.

Párizs, augusztus 27. (Rador.) A kamara ellenzéki képviselői a külpolitikai és katonai bizottságok összehívását sürgetik Hitler kancellár minapi gesztusának tanulmányozása végett.

A Le Matin kommentálva Schacht párizsi útját, rámutat arra, hogy annak nagy fontossága van.

Schacht új kölcsönökért keres, de nem tudja meggyőzni az esetleges hitelvezetőket, hogy a kölcsönvett összegeket békés célokra fogják fordítani.

Schacht állítólag igyekezett arról is meggyőzni a francia vezetőket, hogy a katonai szolgálat felemelését belső gazdasági okok diktálták és pedig a munkanélküliek bizonyos számának bevonatása.

Az Echo de Paris azt hiszi, hogy Schacht a határok megnyitását kéri a német termékek számára,

továbbá gyarmatok visszaadását is a háború elhárítása végett.

A Le Journal tudni véli, hogy Schacht megpróbálja Franciaországot kivonni a szovjetek táborából, míg a Figaro azt hiszi, hogy Schacht javaslatot tett a fegyverkezés kvantitatív korlátozására.

Több más lapkommentár szerint Schacht dr párizsi útja nem lehetett kizárólag pénzügyi tárgyalásokra korlátozva és valószínűleg általános politikai kérdések is szóba kerültek. Valószínű, hogy Schacht Párizsból egyenesen Berchtesgadenbe utazik, hogy az ott tartózkodó Hitler kancellárt tájékoztassa tárgyalásai eredményéről. Schacht egyébként a délelőttöt a német nagykövetségen töltötte, délután pedig újabb beszélgetésre ül össze Labeyrie bankkormányzóval.

— Aranyeres bántalmaknál és vérkeringési zavaroknál, különösen nagystágyu és kényelmes életmódoz szokott egyének, a természetes „Ferenc József” keserűvizet egy poháryi napi adagokban kissé felmelegítve használják. Az orvosok ajánlják.

— Utolsó napjait éli az Athos-hegyi szerzetes-köztársaság. Athénból jelentik: A világ legrégebbi köztársasága, a több mint ezer éves Szent Athoshegyi szerzetes köztársaság utolsó napjait éli. Egy évezred viharai nem hagytak nyomot a tökéletes függetlenséget élvező szerzetesköztársaság életében, most azonban a görög kormány az ország rossz pénzügyi helyzete miatt nem tudja tovább anyagilag támogatni a Hagion-Oros barátainak rendházát s ez alapjaiban ingatta meg a kis köztársaságot. Az Athos-hegyen a világháború előtt még 15.000 szerzetes élt. Ma már 185-re csökkent a számuk és közeledik a nap, amelyen be kell zárni a kolostort.

— A koponyalékelés jóval a Krisztus előtti korban is a műtétek közé tartozott, mint ezt egy régészeti expedíció megállapította. A palesztinai Tel Duveirben tették ezt az érdekes megfigyelést, ahol a feltárt sírokban a Krisztus előtti VII. századból származó csontvázak közt találtak három koponyát, amelyekről megállapították, hogy kezdetlegesen módon trepanálást végeztek rajtuk. A jelek szerint ketten a műtét közben, vagy után meghaltak, de a harmadik páciens agylékelése sikerült. Eddig csak az inkákról tudták, hogy koponyalékelést alkalmaztak, de itt sem tudnak olyan esetről, hogy az operáció után a beteg két hétnél tovább élt.

A régi, jó idők...

A régi jó idők — tényleg, olyan jók voltak ezek a régi idők, aminőknek a szentimentalizmus fátylán keresztül látjuk? — írja vissza a Schocken Bücherei legújabb két könyve: **Das Haus meiner Grosseltern**, amely Jecheszkel Kotték kétkötetes, jiddisnyelvű memoárjaiból hoz német fordításban egy nagyon érdekes és a régi jóidőket nagyon jellemző részletet. És **Onechi** (helyes héber-séggel: Anochi) az eredetiben szintén jiddis **Reb Abbe** című elbeszélése, amelynek egy régifajta okos, öreg zsidó a hőse.

Kotték nagyapja a 19. század elején élt Oroszországban. Afféle hitközségi diktátor volt ökeime. Vajszlív, de egyben mégis keménymarku hatalmasság, aki bizony nem ritkán kérielhetetlenül végigazolt az ellenfelein. De épp így, vagyis mértékét nem ismerve, szórta telmarokkal a pénzt és az eledelt a szegények között, hűségese tanácsadója volt mindenkinek, aki hozzá fordult és becsületesen szolgált a községe érdekeit. Egyáltalán csupa szélsőség ez az ember: csupa könnyű és megalázkodás a templomban, csupa akarat, számítás és dac az életben, hogy odahaza a családja körében aztán megint felolvadjon és a minta-apa és minta-férj meghatározó szerepében mutassa magát.

Az ide-oda ingása a legjellemzőbb a felesége, az igazi zsidó nagyszony, halála után mutatkozik. Elve akar melléje temetkezni, elutasít élett-itált magától, elzavarja maga mellől a megnyugtatót, a vigasztalást, a vigasztalást, hogy nemsokára azután kiadja a hivatásos sádceneknek az utasítást: „Közepes kora, szép uriaszony feleséget akarok!” És elfelejtse az új asszonya oldalán nemcsak a régi pártatlanul jó hivatását, hanem a gyerekeit is, akikhez eddig oly erősen ragaszkodott.

E robusztus és kissé talányos alak, mint középpont körül a régi országi gettó rengeteg-figurája mozog. Nem csupa fényesség valamennyi. Csak az unjonokra vadászó chapperekre utalok, akik a 25 éves katonai szolgálatra hurcolták el az áldozataikat. Ezeket Kotték is bestiáknak rajzolja, — pedig vég-eredményben csak eszközök voltak. És maga a gettó sem volt az idillikus hely, aminek talán a visszaemlékezés kódén át némelyeknek látszik. Sok nyomorúság, temetelen bizonytalanság lakozott benne és nem kevés testvérharcnak volt a színhelye. Csak az ünnepek, főleg a jomkipuri ájtatosság emelte a magasba a lelkeket. „Amikor a kittel magukra öltötték a templomban, akkor — írja nagyon szépen Kotték — minden arcra szentség telepedett. Akkor senkinek sem járt anyagiasság, köznap, földi az eszében... Megszűnt a gyűlölet, az irigység, a nagyragyás, az álorcáskodás, az árulkodás, a rágalmasz, megszűnt az evés és az ivás. Minden szív és szem az égbe nézett és a régi zsidó ilyenkor nem volt más, mint szellem, lélek test nélkül.”

Az elolvasásra nagyon érdemes könyv utószavában Kotték személyi körülményeiről mond el egyet-mást a fordító. Gazdálkodó, tanító, majd kereskedő volt és a végén felcserélt. Válsóban kávéháztulajdonosnak, itt halt meg 1921-ben. A jiddis stílusa teljesen egyéni és a meglátásainak, a feljegyzéseinek nagy a kultúrorténeti értékük. Solem Aléchem írt hozzájuk előszót. Egy harmadik kötetre való még kiadatlan belülről.

Az **Onechi** novellája ugyanabban a mű-
lióban mozog, amelyben a Kotték emlékezé-
sei. A régi zsidó életet próbálja feltámasztani
egy előregedett, sorsvert öreg zsidónak,
hol jajongó, hol a mult emlékein jókedvre de-
rülő monológjain keresztül. Itt is a női eré-
nyek koszorúja veszi körül a feleség a zsidó
asszony homlokát. Ő az okosabb, az életben
járatosabb, az életvalóbb és egyre a férj te-
hermentesítésén dolgozik, azon fáradoz, hogy a
férjnek minél több ideje maradjon az istene-
re: a tanulásra és az imádkozásra. Sokat tud
mesélni **Reb Abbe** a hajdani zsidók rajongó
istenszeretetről, rendületlen isten-
bizásáról. Nagyon szépen emeli ki, hogy a
legkeserveesebb gondok között sem merültek
el a régi zsidók a materializmusban: A ke-
reskedő előtt ott állt a széfer, ezt bujta min-
den szabad pillanatában és valamelyik szelle-
mi problémán törve a fejét, sokszor ott ha-
gyott csapot-papot, üzletet, kereseti
lehetőséget és elrohant a bészhámidásba,
hogy annak könyvtárában találja meg a
problémája megoldását. És a végtelen ragasz-
kodásuk a rebbe-hez, akiért messzi földre
elvárandóltak, feleséget, családot cserben-
hagytak, megint a szellemi érdeklődés, a
szellemi kapcsolatok nagyrabecsülésének jele
a **Reb Abbe** kétségtelenül gloriifikáló beállítá-
sában. Nagyszó: üzen érzékelteti egy chasszid
mekibusultságát a rebbeje halála felett és a
megvisszavételét, amikor végre egy másik

rebbeben új szellemi vezérre akadt. Pompás
a chasszidim kalandos utazásának leírása a
rebbehez, ahogy megszöknek az elutasításukat
ellenző, a harcias menyecskék elől, ahogy
kilopakodnak a városból, ahogy a rokkant
gebéjükkel elakadnak és gyalogszerrel cup-
ognak az országút sarában, míg végre va-
lamelyik gazdag elvtársuk elől el tudják oro-
zni a fogatát és ennek az ötletnek jóvoltából
mégis idejében jutnak el a szenthez. Végül a
mindenről megfelelően örömmámor az ün-
nepek. Ezt a fejezetet például mindenki-
nek el kell olvasnia, aki úgy tartja, hogy a

gettóbeli zsidó élete csupa szomorúság volt,
csupa eltávolodottság a természettől és a
természetes élettől.

De aztán kitör a nagy tüzvéz: „Pokoli
tűz, igazi tüzvéz pusztít. Ha erőszakkal
akarja az ember elfojtani, még hevesebben
lángol fel, ha jóval próbálkozunk vele, magá-
tól ég tovább. Akármint is csinál, ég...
Rossz, nagyon rossz a helyzet... Tüzvéz pusztít...
Ég a zsidó lét, a zsidó hit... Ugy ér-
zem, mintha minden templom égne, vala-
mennyi összeomlana. Tűz van!”

Onechi könyve — róla is néhány életrajzi
adat olvasható a fordító párszónyi utószavá-
ban — a régi jó idők egyik nagy bálmuló-
jának jalkiáltása, könnyes szavu figyelmezteté-
se. Mentési kísérlet a költészet erejével.

Vajjon sikerülni fog-e?

(g. s.)

Sztalin a háboru elkerülhetetlen- ségéről mondott beszédet a rádióban?

A szovjetek volt londoni katonai attaséját a G. P. U. parancsára letartóztatták

London, augusztus 27. Az Evening News
jelenteli Moszkvából, hogy Sztalin tegnapi
moszkvai rádióban beszélt és többek között
ezeket mondotta:

— Elsőrendű fontosságú események előtt
állunk. Minden pillanatban hívhatunk benne-
teket, hogy adjátok életeteket a proletár-haza
védelméért. A párt elvárja tőletek, hogy meg-
tegyétek kötelességeket. (Sztalin a szovjet-
jétek fegyveres erőihez intézte szavait). Sztal-
in ezután a szovjet-hadsereg modern fegy-
verzetének fontosságát méltatta, aminek be-
szerzéséért a kormány nem kimélt semmi ál-
dozatot, hogy megvédhesse a szovjetek terü-
letét és dicsőségét.

Angol körökben Sztalin beszéde szenzációt
keltett. A beszédet úgy tekintik, hogy figyel-
meztetés és válsak akar lenni Németország
minapi gesztusára a katonai szolgálat feleme-
lését illetőleg.

A fenti hiráddal szemben Moszkvából a
következő közleményt adták ki:

—Az Evening News angol lap augusztus
26-án olyan hírt közölt, amely szerint Sztalin
rádióan át beszédet intézett a szovjet-haderők-
höz és azt állította, hogy a háboru elkerül-
hetetlen és itt a pillanat, amikor a szovjet-
hadsereg megfigyelhet annak a kötelességének,
amit a haza tőle elvár. Az Evening News hir-
adása szerint Vorosizlov, Tukhacsevszkiij és
Alkszisz szintén ilyen értelemben beszéltek.

A Tass-ügynökség felhatalmazást nyert,
hogy a fenti hírt megcáfolja, mivel az ele-
jétől végig kitalált és propagatív jellegű.
Sztalin nem beszélt a rádióban és nem inté-
zett ilyértelmű felhívást sem.

London, augusztus 27. (Rador). A szovje-
tek londoni katonai attaséját, akit nemrégiben
hazarendeltek Moszkvába, a GPU paranc-
sára letartóztatták.

10 olcsó nap Cojocna-i sósfürdőben

Egy személy — — — — — Lei 1300.—

Két személy kétágyas szobában Lei 2500.—

Napi 3-szori, étlap szerinti étkezés. — Tetszés szerinti fürdőhasználat.

Lakás, villanyvilágítás, kiszolgálás és gyógytaxák. — Kívánatra ort. kóser étkezés.
Az olcsó 10 napos kura augusztus 28-án kezdődik és a fenti árak mellett október
15-ig meghosszabbítható.

KÖZGAZDASÁG

Minden egyes közvetett adó behajtásáról külön pénzügyi ellenőr fog gondoskodni

Újabb adóügyi döntések és rendeletek

Ha nincs új típusu repülőbéllyeg, a régi
és használható. Egy timisoarai halkonzrev-
gyárnál május folyamán megjelent a repü-
lőbéllyegek lerovását ellenőrző inspektor és
megállapította, hogy a vállalat április hó-
rap első három hetében a régi repülőbé-
llyegeket használta, holott az április else-
jén életbe lépett új törvény szerint az új
típusu repülőbéllyegeket kellett volna a
számlákon alkalmaznia. Az ellenőrző tiszt-
viselő ennek megállapítása után kihágási
jegyzőkönyvet vett fel és bírsággal súj-
totta a vállalatot. A gyár fellebbezéssel
élt, amelyet most tárgyal le a timisoarai
törvényszék. A vállalat igazolta, hogy az
új típusu repülőbéllyegeket Timisoaran csak
április 29-én kerültek forgalomba és így
a cégnek nem volt módjában az új típusu
béllyegeket használni. A törvényszék a fel-
lebbezésnek helyt adott és a bírságot tö-
rölte.

A kis nyomdák nem fizetnek forgalmi
illetéket. A pénzügyigazgatóságokhoz meg-
érkezett azon miniszteri rendelet, amely
névszerint felsorolja azon 91 kisipari szak-
mák elnevezését, mely szakmák nem köte-
lesek forgalmi adót fizetni, amennyiben a
törvénynek ezen mentességre vonatkozó

előírásainak egyébként megfelelnek. A fel-
sorolásban szerepelnek a kis nyomdász, ki
nem köteles forgalmi adót fizetni, míg a
tűkorkészítő vállalatok minden esetben
forgalmi adó fizetésére kötelezettek.

A pénzügyi inspektorok nem vehetnek
részt az adókévetési bizottságokban. A
pénzügyminisztérium utasította a pénz-
ügyigazgatóságokat, hogy az adókévetési
bizottságokban nem enged meg a jövőben
a pénzügyi inspektorok jelenlétét
illetve részvételét, hanem ezen bizottsá-
gokban mint a fiskus képviselői, csak a ki-
vetési adminisztrátorok vehetnek részt. A
pénzügyi inspektorok csak akkor képvisel-
hetik a fiskust, ha oly adófellebbezések
letárgyalása kerül napirendre, melyeket
személyesen az adminisztrátor terjesztett
elő.

Minden vonalon emelni fogják a forgal-
mi adót. A közvetett adók behajtására a
pénzügyminisztérium új szigorú utasítá-
sokat küldött a pénzügyigazgatóságoknak.
Az új rendszer szerint minden pénzügy-
igazgatóságához pénzügyi inspektort ren-
delnek ki, ki kizárólag az indirekt adók
behajtásával fog foglalkozni és minden ily

nemű adó, mint forgalmi adó, látvá-
nyossági, autó, bélyeg és örökösödési adó,
behajtásának ellenőrzésére külön-külön
ellenőrt neveznek ki. A rendelet különösen
kiemeli a forgalmi adó beszedése körül
szükséges eljárásokat. Az utasítás szerint
az idei forgalmi adót össze kell hasonlítani
a mult évi adó mennyiségével és az
összehasonlításnál tekintetbe veendő a
gyár esetleges új berendezése, a kapacitás
túlorával való növelése, valamint a tava-
lyihoz viszonyított 25—30 százalékos ár-
emelkedés, oly formán, hogy ha a gyár
mennyiségileg nem is termel többet, a for-
galmi adó az áremelkedés következtében
feltétlenül több, mint a mult évben fizetett
forgalmi adó.

Kell-e iparendélyt vál- taniok a nagyipari vállá- latoknak?

A nagyvállalatok iparendélyei tekintet-
ben a szakmai képesítésről és mesterségek
gyakorlásáról szóló törvény nem tartalmaz
egészen világos érde"ezéseket. A törvény
151. szakasza szerint kisiparosok (mesteriasi)
azok a munkaadók, akik legfeljebb 10 tér-
munkással, vagy 20 lóerővel dolgoznak. A
törvény 156. szakasza pedig kötelezi a kis-
ipari munkaadót, hogy üzemét személyesen
vezesse, mesterkönyvvel bírnjon és iparen-
délyvel rendelkezék, melyet a törvény 160.
szakasza szerint a munkakamara kisipari
osztálya ad ki. A törvény 185. szakasza kö-
telezi továbbá a 151. szakasz alá tartozó és
a törvény életbeléptetésekor (1936. április 30)
üzemmel bíró kisipari munkaadókat, hogy 4
hónap alatt, — tehát 1936. augusztus végéig
— az új törvény által előírt iparendélyt
kérjenek.

A fenti rendelkezések összevetéséből logi-
kusan következik, hogy a 10-nél több mun-
kással, illetve a 20-nál több lóerővel dolgozó
munkaadókra, vagyis a kisipar terjedelmét
meghaladó vállalatokra azok nem vonatkoz-
nak.

Igaz, hogy a törvény 154. szakasza ki-
mondja, miszerint a mesteri képesítéssel nem
bíró fizikai személyek, valamint a jogi sze-
mélyek, szövetkezetek és társaságok tulaj-
donát képező műhelyek, vagy vállalatok csak
úgy működhetnek, ha mesteri képesítéssel bíró
alkalmazottak vezetésé alatt állanak és
iparendélyvel bírnak. Nem mondja ki kife-
jezetten azonban, hogy ez a rendelkezés a
kisipar terjedelmét meghaladó vállalatokra
is vonatkozik. Ennélfogva addig, amíg a
törvény végrehajtási utasítása — bővebb ér-
telmezéssel — meg nem jelenik, a nagyipari
munkaadóknak az új törvény szerinti iparen-
délyt egyelőre kérniük nem kell.

Érdeklí őket azonban a törvény 193. sza-
kasza, mely szerint, mindazon személyek,
akik valamely előző törvény alapján szerzett
képesítő, vagy munkakönyvvel bírnak, köte-
lesek ezeket a törvény megjelenésétől szá-
mított hat hónap alatt — vagyis október
végéig — az új törvény által előírt képesítési
könyvekkel kicserélni. A kicserélési iránti kér-
vények a munkakamarák mellett működő
minősítő bizottságokhoz intézendők. Ezek a
bizottságok most vannak alakulóban és való-
színűleg október 1-én kezdik meg működé-
süket.

A kontingenciális legfőbb bizottság leg-
újabbban úgy határozott, hogy behozatali
suprakvótákat továbbra nem engedélyez még
abból az országokból sem, amelyekben kellő
disponibilitásokkal rendelkezünk. Suprakvóta
helyett pótkontingenseket fog engedélyezni
azoknak a cégeknek, melyek előző negyedévi
kontingensüket nem merítették ki.

Érvényesek-e váltópereknel az okirálási
végrehajtási szabályok Ardealra is? Az új
váltótörvény előírja, hogy a váltók végre-
hajtását meg kell előznie az adósnak címzett
somatiune, amelyben az adóst a végrehajtó
fizetésre fel kell hívja. Egy adott esetben a
cluji járásbírósg egy végrehajtást, amely
ezen fizetésre felhívó somatiune mellőzésével
lett foganatosítva, megsemmisített azzal az
indokolással, hogy az új váltótörvény kiter-
jesztette a regáti foglaltsági szabályokat Ar-
dealra is. Recurs folytán a cluji törvényszék
II. szekciója foglalkozott az ügygel és ki-
mondta, hogy a somatiune Ardealra nem
alkalmazandó és a regáti perrendtartás ezen
része nincsen kiterjesztve az új váltótörvény
vonalakozó szabályaira Ardealra. Tehát vál-
tók végrehajthatók somatiune nélkül a váltó-
nak végrehajtási jelleggel való felruházása
után.

Mi

Román
kell c

Bucur

nemze-
piai játé-
és ez az
Hitler f
an tárgy
ki. Polit
jedt a h
lódás ért
ta meg
amelyek
tikai irá
valóítás
is érkeze
amit po
tottak, h
nyilatko
tása kér
gatás cs
Hitler A
ségtelen
magyar-
nek.

Politik
dés előzi
gi látog
nyilatko
nemzeti
felül Go
romániai
ben azor
Ez a ny
van szög
elemeivel

Nyilat
tással
rendező
metorszá
egy nagy
goznak e
tegoriák
mással.
emberek
hatottság
leggyé f
latosság
aki mind
rek közö
luma.

Elmon
volt Hitle
tott ném
böl megá
szág elő
küszöböl
a Francia
tet is csö
abból is,
a Hitler
a német
dépssel ü
nép társa
elleni küz
gial konf
szakadék
csak vér
kus össze
tudja, ho
a nemzeti
elzsidósi
teljes faj

Ami a
illeti, a n
dályt nem
ság kiépi
térnek ki
amit a kö
gessé. Ne
jelentősé
nem párol
lyek föld
dagságain
meg. Eme
Juk Néme
lalkoztat
harcot.

A nagy
ében a k
nyilatkoza

Mit látott és mit tanult Goga Németországban

Romániának az olasz-német-lengyel külpolitikai vonalhoz kell csatlakoznia. A program: küzdelem a bolsevizmus és a zsidóság ellen

Bucuresti, augusztus 27. Goga Octavian a nemzeti keresztény párt elnöke, az olimpiai játékok idején Berlinben tartózkodott és ez alatt kétszer is kihallgatáson volt Hitler Führer-kancellárnál. Goga Octavian tárgyalásairól semmi nem szivárgott ki. Politikai körökben azonban már elterjedt a híre annak, hogy Gogát nagy csatlódás érte Németországban, mert nem kapta meg Hitlerrel azokat a garanciákat, amelyekre szüksége volt a román külpolitikai irányváltatás programjának megvalósításához. Goga túlságosan váratlanul is érkezett haza a Harmadik Birodalomból, amit politikai körökben annak tulajdonítottak, hogy Hitler nem adott határozott nyilatkozatot Románia határainak biztosítása kérdésében. Ugyancsak a Goga-látogatás csődjét jelezte Horthy Miklós és Hitler Adolf minapi találkozója, mely kétségtelenül az első lépést jelenti a nyílt magyar-német szövetség megteremtésének.

Politikai körökben éppen ezért érdeklődés előzte meg Goga Octavian németországi látogatásáról teendő nyilatkozatait. A nyilatkozat elhangzott. A Tara Noastra, a nemzeti keresztény párt lapja, amely ezenfelül Goga személyi szócsove is, közli a romániai „Führer” nyilatkozatát, amelyben azonban nyoma sincs a csatlódásnak. Ez a nyilatkozat éppúgy keresztül-kaşul van szöve a szélsőjobboldali demagógia elemeivel, mint az eddigiek.

A „boldog” Németország

Nyilatkozatának elején Goga elragadtatással beszél az olimpiai szóról és az azt rendező német népről. Goga szerint Németországban csupa boldog ember él, akik egy nagy faji összefogás eszményében dolgoznak együtt és a különböző szociális kategóriák a legbékésebben férnek meg egymással. A demokráta országokból jövő emberek nagy irigységgel és könnyes meghatottsággal szemlélik ezt a csodálatos „egygyé forrottágot”. És mindeme csodálatosságából emelkedik ki a Führer alakja, aki mindezt teremtette. Ugy jár az emberek között, mint az elhivatottság szimbóluma.

Elmondotta Goga, hogy kihallgatáson volt Hitlerrel és több beszélgetést folytatott német politikusokkal. A beszélgetésből megállapította Goga, hogy Németország előrelátó külpolitikával igyekszik kiküszöbölni a nemzetközi ellentéteket. Így a Franciaországgal való surlódási felületet is csökkenti. Ez a hangulat érződött ki abból is, hogy a nemzetek felvonulásánál a Hitler előtt felvonuló francia csoportot a német közönség a legnagyobb lelkesedéssel üdvözölte. A német politikát és a nép társadalmi osztályait a bolsevizmus elleni küzdelem foglalkoztatja. Az ideológiai konfliktus két világ között, amelyet szakadék választ el egymástól és amelyet csak vér tölthet meg a történelem tragikus összecsúszásainál. A német egy jól tudja, hogy a birodalom mai feltámadása a nemzeti evangéliumnak köszönhető és az elzsidósított szocializmus jelszavaiban a teljes faji összeomlás veszedelmét látja.

A német-barátság előnyei

Ami a Romániával való kapcsolatokat illeti, a német politika semmiféle akadályt nem lát a két ország közötti barátság kiépítésében. A német vezetők nem térnek ki a békés kiegyezés lehetőségétől amit a kölcsönös érdekek tesznek szükségessé. Nem felejtették el a régi és nagy jelentőségű gazdasági csereviszonyt és nem párologtak el azok a tervek sem, melyek földrajzi fekvésünk és természeti gazdagságainkkal kapcsolatban születettek meg. Eme előnyök mellett azt is megkapjuk Németországtól, ami elsősorban foglalkoztat bennünket: a bolsevizmus elleni harcot.

A magyar revizionista mozgalom kérdésében a következő képpen hangzik Goga nyilatkozata:

— Tudom, hogy a zsidó lapok állandóan ezt a veszedelmet hirdetik. Izrael, miután komoly okai vannak Hitler Adolf mocskolására, mindenféle propaganda eszközrel terjeszti nálunk is a hírt: vigyázzatok, ő a határaitok revizióját akarja. Nem tudom, hogy nem-e nagyobb a romániai határrevizió propagandája Londonban, vagy Párizsban, ahol külön egyesületek alakultak erre a propagandára és jelentős visszhangjuk van a parlamentben. A revizionizmus valóban alapvető gondolata a mai német politikának, ez azonban csak ennek a népek a határaitra vonatkozólag, anélkül, hogy más nép pretencióját magáévá tenné. Ennek a revizionizmusnak az

alapján a nemzeti eszme áll: az etnikai határoknak a politikai határokkal való egyesítése. A német politikusok — mondja Goga — kategorikusan megcáfolják az ezen az alapon terjesztett híreket és jól tudják, hogy a Németország és Románia közötti kapcsolatok normalizálásának nem lehet csak egy útja: Románia területének elismerése.

A külpolitikai vonal

A továbbiakban megállapítja Goga, hogy a német nemzeti szocializmus és az olasz fasizmus külpolitikai vonatkozásokban is közelebb jutottak egymáshoz és ez a két állam veszi fel a harcot a bolsevista veszedelemmel. Ehhez a frontoz csatlakozott Lengyelország is, és Romániának sem szabad kivonnia magát ebből a szövetségből. A román népet most az integrális nacionalizmus és az antikommunizmus foglalkoztatja, amelyhez hozzájárul a szemita elem elleni erőteljes tiltakozás. A bolsevizmus az emberi társadalom elpusztítására irányul, amely tagad minden nemzeti gondolatot és olyan nivelláló eszme szolgálatában áll, mely mögül a zsidóság dug-

A héten véget érnek a palesztinai zavargások

A legfőbb arab bizottság elhatározta a sztrájk befejezését Kuszóben áll a bevándorlási zárlat

JERUZSALEM, augusztus 27. Jelentette az Uj Kelet, hogy miután Abdullah emir közvetítésével nem sikerült a sztrájk és a zavargások befejezésére birni az arab vezetőket, a palesztinai kormány Nuri Pasha Szaid, iraki külügyminiszter közvetítésével indított újabb tárgyalásokat az arab zavargások likvidálására. Tegnap még úgy látszott, hogy ez a közvetítés meggyúsul a jeruzsálemi főmufti ellenállásán, úgy látszik azonban, sikerült áthidalni a pillanatnyi nehézségeket és a palesztinai arabok legfőbb tanácsa tegnapi ülésén elfogadta az iraki külügyminiszter békeltető javaslatait.

A Reuter jelenti: A legfőbb palesztinai arab tanács tegnapi ülésén elvben elfogadta azokat a javaslatokat, melyeket Nuri Pasha iraki külügyminiszter tett az arab vezetőknél a sztrájk és a zavargások megszüntetésére vonatkozólag.

A Reuter újabb jelentése szerint a hét végére várható a sztrájk hivatalos befejezése. Hogy milyen áron sikerült ki a kormány az araboktól ezt a határozatot, erről hallgat egyelőre a hivatalos angol távirati iroda jelentése.

Megállapítja azonban, hogy a palesztinai zsidó lakosság körében nagy nyugtalanság uralkodik, mert attól tartanak, hogy a kormány az arab nyomásnak engedve rövidesen felfüggeszti a bevándorlást.

BUCURESTI, augusztus 27. A bucuresti központi Palesztina-Hivatal hír szerint távirati értesítést kapott Jeruzsálemből, amely szerint szeptember 1. után bezárják Palesztina kapuit. Ezt a verziót a legnagyobb fenntartással közöljük.

JERUZSALEM, augusztus 27. Minden pillanatban várják az arab tanács proklamációját a sztrájk megszüntetésére. Az országban általános megkönnyebbülés érezhető.

Kékinges rohamosztagosok terroruralma Ciucean

Lerombolták a templom berendezését és elégették a tórárt. Nem mernek az utcára lépni a fau zsidó lakói. Állandóan bántalmazák az autobuszok zsidó utasait

Ciucea, augusztus 27. (Az Uj Kelet tud.) A hegyek közé ékelt kis falu, melynek egyik fenyvesében Goga Octavian irodalomtörténeti nevezetességű kastélya áll, napok óta kékinges szabadcsapatok kényekedvének van ki téve. Ciuceat nem először rohamozták meg az antiszemita rohamosztagosok. 1927 decemberében az Oradeáról Clujra utazó diákok szálltak ki Ciucean, rombolták össze a templomot, zúzták össze zsidó házak és üzletek berendezését.

Kilenc év után újra megrohamozták az antiszemita Ciuceat. Ezuttal a kastély urának, Goga Octaviannak híveiből rekrutálódik az a csoport, mely már hetekkel ezelőtt ütötte fel tanyáját a községben és azóta a falu 20 zsidó családjának nincs se éjjele, se nappala. A zsidókat elleni roham az elmúlt pénteken indult meg, mikor az antiszemita csoportok

megrohanták a kis zsidótemplomot, berendezését darabokra törték, a tórárt pedig kicipeltek a templom elé és ott elégették.

Az uccai bántalmazások napirenden vannak. Mózes zsidó vendéglős üzletében egymást érik a felháborító jelenetek. A kékinges csoportok nagy mulatozásokat rendeznek a vendéglőben. Egy éjszaka, amikor négyezer lejes fogyasztás után Mózes pénzt kért a kékingesektől,

fizetésképpen súlyosan megverték.

A zsidó lakosság páni félelemben él. A kékingesek kihirdették a faluban, hogy

minden zsidó takarodjék ki a faluból, mert különben még súlyosabb dolgok fognak történni.

A zsidók közül néhányan már el is távoztak a faluból. A zsidó családok tagjai egy hét óta nem merik elhagyni házaikat, mert a kékingesek vereseitől félnék. Ezek a fiatalok állandóan őrzáratokban járnak az uccákon, terrorizálják a falu lakosságát és a néhány csendőr, aki a faluban tartja fenn a rendet, békésen szemléli „működésüket”.

Az Oradea-Cluj autóbuszjáratnak Ciucea egyik fontos megállóhelye. Innen csatlakozik az autóbuszjárat Simleu Silvaniei és Zalau felé. Miután Salaj megyét Cluj környékéről vonatról nehéz megközelíteni, a ciuceai állomásról szállnak át az utasok a Salaj felé induló autobuszokra. A vonatok és autobuszok utasait a kékinges csapatok állandó terror alatt tartják. A gogista diákok

megrohanják az autobuszokat és vonatokat és a zsidó utasokat bántalmazzák.

Az egy hét óta tartó terror elleni: semmiféle intézkedés nem történt sem a község lakóinak, sem pedig az utvonaloş k'zlekedő

Ma, péntektől a ROYAL-mozgóban KÉT ATRAKCIÓ!

I.

A teljes hosszúságu, egyetlen valódi

OLIMPIA-FILM

egyrészben elejétől végig.

II.

Aki a montecarloi bankot robbantotta.

RONALD COLMAN premierslagere.

ja ki a fejét.

A népfront politikájára is kitért Goga, mely Franciaországban a Blum-kormányt, Spanyolországban pedig a jelenlegi forradalmi állapotot eredményezte. Végül kijelentette, hogy Cuzával való együttműködéssel fogja a Németországban tapasztaltak alapján megállapítani a nemzeti keresztény párt új taktikáját.

utások biztonsága megvédésére. Az egész község környéke hangos a kékingesek támadásaitól és a zsidóság állandó riadalmában várja, hogy egyszer véget érjen már a kékingesek nyári táborozása. Nagy aggodalom várja a vasárnapot, amikor a hazatért Goga tiszteletére négyszáz kékingest várnak a faluba. Érthetetlen előttünk, hogy dr. Dunca Jemő prefektus, aki pártatlanságával és tárgyilagosságával szerzte meg a lakosság minden rétegében népszerűséget, eddig még elmulasztotta megtenni a szükséges intézkedéseket a kékingesek megfékezésére.

SPORT

Piattkó edző vezetésével ma este erkezik a Venus

Cluj, augusztus 27. A Victoria tegnap délután Pojar edző vezetésével nagytrenínget tartott, ahol az összes játékosok kitűnő formát árultak el. A csapat valószínű összeállítása a következő lesz: Munteanu, Chendreanu —Felecan I, Páll—Pop III—Nistor, Farkas—Moga—Vasilescu—Felecan II—Căpusan.

A Venus csapata ma este erkezik Clujra. Piattkó edzővel (a volt világhírű kapussal), valamint Eladescu dr. elnökkel. A Victoria ellen a következő csapattal állnak ki: Jor-daschescu, Sfera—Albu, Barbulescu—Eisenbeisser—Gorgoriu, Gruin—Humis—Sepi—P. Vălcov—Enea.

AZ UNIVERSITATEA TIMISOARAN

Cluj, augusztus 27. A cluj egyetemi csapat, amint már tegnapi számunkban megirtuk, szerdán este visszaérkezett Clujra turájáról, hogy vasárnap pihenjen állhasson ki Timisoaran a Ripensia ellen. Az Universitatea a négyhetes tura alatt annyira egybeforrt, hogy nem tartozna a meglepetések közé, ha győztesen térne vissza Timisoaráról.

A kereskedelmi és iparkamarai tanácsok mikénti megválasztására és megalakulására vonatkozó Regulament a Monitorul Oficial 1936. aug. 22-én kelt számában jelent meg. E szerint, a jelölő listák, a választás napja előtt legalább 8 szabad nappal, délután 6 óráig adandók be a kamara székhelyére illetékes törvényszéki elnöknek. A jelölőlistát — két példányban — külön beadvánnyal kell benyújtani, amelyet legalább annyi ajánlónak kell aláírnia, ahány jelölt szerepel a listán. A jelölés csak úgy érvényes, ha a jelölt azt aláírt nyilatkozatban el is fogadja. Az egyszer elfogadott jelölést nem lehet visszavonni, csak ha az egész jelölőlistát vonják vissza. A szavazólapokat az illetékes kamara osztja ki, bírói felügyelet alatt.

Preservatív! Egészsége érdekében ne fogadjon el „OLLA” helyett más óvszert, mert azok értéktelen imitációk. „OLLA” buszonhat állam egészségét óvja.

A szervezeten zsidó jótékonyág

As utolsó dekonjunkturális évek folyamán, Románia zsidósága is, a teljes elszegényedés sodrába került. Logikus következménye annak, hogy naponta szaporodnak oly zsidó családok, amelyeknek eltartása zsidó társadalmunkra, vagy az önmagukat is csak a legnagyobb megfeszítéssel fenntartani tudó zsidó intézményeinkre hárul. Tudjuk mindnyájan, hogy társadalmunk épp úgy mint intézményeink lényegesen erejükön felül végeznek karitatív munkát. Következésképpen ennek, hogy intézményeink anyagi bázisa e nagy terhek következtében jobban és jobban megrendül és a zsidóság ma még áldozni tud és akaró részére már elviselhetetlen terhek nehezédnek.

A zsidó jótékonyág terén ma teljes anarchia uralkodik és e kérdés az össz-zsidóságra nézve mérhetetlen nagy katasztrófává fog kifejlődni, ha ez nem nyerne rövidesen megoldást.

Az erdélyi városokat naponta előzőnlük galutéletünk legnyomorultabbjai, az „ajrachok“, akiknek mindegyike külön adót jelent a legszerényebb zsidó család részére is. Ezekon kívül számtalan azok száma, akik hangzatosabb bevezetésekkel jönnek hozzánk, bizonyos ajánlatokkal, vagy számtalan aláírással ellátott gyűjtőkönnyvel. Felesleges arra reámutatni, hogy mennyi visszaélés történik a gyűjtések e nemével. Számtalan esetet lehetne itten felsorolni, hogy e kivétel nélkül provizóra dolgozó gyűjtők, önző érdekeikért keresztény, sőt kimondottan antiszemita vállalatokat ismételtelen felkeresnek és ha a „nedove“ szerintük nem elégséges, vagy pláne elmarad, a legagresszívebben lépnek fel és ez által a zsidó közösséget és zsidó sajtót (melyre ily esetben hivatkoznak) a legkellemetlenebb helyzetbe hozzák. Ennek illesztésére álljon egy cikk magyar fordításban, amely a Sibiuban megjelenő hitlerista Tageszeitungban jelent meg:

Koldusok előjoga!

„Régi hagyomány, hogy szombaton a szegény emberek kelulni mennek. És szívesen is adnak nekik, amennyiben tudják, hogy helyes célra fordítják az adományt. Sok méltánytalan ember is kap alamizsnát és azután a tömegben eltűnik. De a koldusoknak e közösségén kívül egy kicsiny nép is áll, koldulási előjoggal! Nemcsak szombaton kérnek alamizsnát, hanem a hét többi napján is, választaték nélkül. És ez a kicsi nép, a zsidó az ardeali városokban, akik naponta és minden órában házról-házra mennek, a kereskedőnek alkalmatlankodnak és az irodákat is látogatják, amelyekben megerőltetéssel dolgoznak. Már a külsőjük utatgerjesztő és viszatartó, taknyos és ételmaradékokkal peccéses kaftánokban jönnek — igazában kiválasztott nép, de milyen értelemben!

Azonkívül e koldusok legmagasabb fokán tolakodók, alig lehet előlük védekezni és minden pillanatban meg kell hallgatni jidis zagya beszédüket. Ez emberek viselkedése gondolkodóba ejt. Talán elfelejtették azt, amit a „talmud“ parancsol nekik? Zsidó! Ha a gajt, a keresztényt el akarod pusztítani, ha ez szent kötelesség, miért mégy és élsz alamizsnájából, amelyet lábaid elé dob, de nem könyörületből, hanem azért, hogy szabaduljon tőled? Semmi sem képes e „kiválasztott“ népek becstelen gondolkodását világosabban és hamisítatlanabbul tolmácsolni mint ez a cselekvési mód.

Felszólítjuk az illetékes hatóságokat, hogy ez állapotnak feltétlenül és tüstént véget vessenek. Szombaton jöjjenek a szűkölködők, nem hagyjuk elmenni ajándék nélkül, de a zsidó cöccseléket, amely hétköznap is ide-oda szaladgál és amely munkánknál zavar, egyszer és mindenkorra a felszínről el kell tüntetni.“

E cikk hangjával és szellemével vitába bocsátkozni, természetesen teljesen hibaváló. De e sorok mindenesetre alkalmasak, hogy mi zsidók, illetve vezető tényezőink, ebből a szükséges konzekvenciákat levonjuk Struc-politikát folytatnak azok, akik e kérdés nagy horderejét nem akarják felismerni. Nagyon közel van a nap, amikor a zsidó tömegek nagy nyomorának fenyegető hullámai fejünk fölött

össze fognak csapni és e kérdés egyáltalán nem, vagy csak sokkal nehezebben lesz megoldható. Az orth. iroda soha el nem muló érdemeket szerezne magának, ha a zsidó jótékonyág (kéregetés) kérdését zsidó tradícióink szellemében bár, de országosan megszerveznék. Kétségtelen, hogy e nagy feladat megoldásában összes zsidó intézményeink, a zsidó nemzeti szövetség zsidó párt, BB-páholyok és főleg az összes hitközségek az irodát a legmesszebbmenően fogják támogatni.

A cél természetesen nem az, hogy szegényeinktől az adományokat megvonjuk, vagy akár csak csökkentjük, hanem az, hogy a havonta milliókat kitevő ilyen adományok megfelelően, illetve igazságosan elosztassanak és a vándorkoldusok „utiköltségei“ megtakarítsanak.

Oly elviselhetetlenné vált, a mindnyájunk által már személyesen is ismert koldusoknak az egyes városokban havonta ismételt inváziója, hogy e kérdés megtámaszkodása halasztást nem tűrhet. E kérdést külön e célra összehívott országos konferenciára kell megvívóztatni és megoldáshoz vezetnie.

Grünberger József

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, péntektől két attrakció: I. A teljes hosszúságú egyetlen valódi Olimpia-film egyrészen elejétől végig. II. Aki a montecarlói bankot robbantotta. Ronald Colman premierszerepe. Olcsó nyári helyárak. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20 és 9.20 órákor.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap, 27, 28, 29 és 30-án: A téli szezon legnagyobb filmje: Karenin Anna. Főszerepben: Greta Garbo.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Világvárosi műsor! Két film és egy attrakció román és magyar feliratokkal: I. Lángol a Volga. Orosz dráma. Inkisinnóff, N. Kovasoko, A. Prejan Tourjansky rendezése. II. Hamlet a leánynevelőben. Patt és Patachonnal. Másfélórás nevető orkán. III. Popescu V. művészeti produkciója. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap 5, 5, 7 és 9 órákor két világ-szenzáció: I. A világhírű orosz balalajka Gusleer zenekar koncertezik. II. Gyilkosság a fedélzetén. Izgalmas tengerész-dráma. Főszerepben: Robert Taylor és Jean Parker. Műsor előtt Híradó. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

RÁDIO MŰSOR

Péntek, augusztus 28.

Bucuresti, 6: Sibiceanu zenekar. 7.35: Lemezek. 8.30: Verdi: Rigoletto, lemezek. Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 1.05: Zenekar. 6: Szalonzene. Droitwich. 7.30: Dixon orgonaművész játéka. 8.15: Rádiózenekar. 9: Promenade hangverseny. Bécs. 8.10: Amerikai és angol zene lemezek. 8.55: Katonazene. Brünn. 7.20: Valusek B. Schubert dalokat énekel. Prága. 12.05: Hangverseny Salzburgból. Radio Paris. 9: Cselló. 11.45: Hangverseny. Radio Lyon. 9.40: Szórakoztató zene. 12.15: Argentín zene.

Aki meg akarja ismerni a zionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

UJ ZSIDÓK

clmü, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Raabél

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kultúregyletek busznál több példány megrendelése esetén jelentékeny árkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézz az Uj Kelet könyv-osztálya Cluj, Str. Baroa L. Pop 10.

HAR ZION HAR CARMEL

egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közeledik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constanțăból Haifa-ra:

Har Carmel	augusztus 27	Har Zion	szeptember 17
Har Zion	szeptember 3	Har Carmel	szeptember 24
Har Carmel	szeptember 10		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem“ utazási iroda

ardeali és banai vezérképviseleténél

Teljeskörű szolgáltatás. Ügyekben a

Lazar Bercovici Constanța

szociálgazdasági szolgálat felvilágosítással. Gasuta Postala 65, Tel. 174. Távfelhívás: Bercovici

MEGNYILT! **MEGNYILT!**
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI,
Str. Lipscani 7. Galeriás Lafayette mögött

Szombat, augusztus 29.

Bucuresti. 6: Marcu zenekar. 8.35: Jazz. — 9.45: Zenekar.
Budapest. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 6.40: Tárogató. 7.30: Szalonzene. Droitwich. 7.30: Jazzdalok. 8: Katonazene. 11: Hangverseny. 11.50: Szalonzene. London. 7.45: Salisburg hegedűművész. 8: Hangverseny. 10.30: Angol dalok. Bécs. 25: Lehár: Az eszményi férj, operett. Párizs. 9.25: Donizetti: Lammermoori Lucia, opera. Strassbourg. 6.15: Rádiózenekar. Varsó. 7.23: Szalonzene. 6: Szórakoztató zene. 8: Hangverseny. 10: Kowalski csellóművész játéka. Riga. 8.15: Szimfónikus hangverseny. Milánó. 9.40: Cilea: Az arleszi leány, háromfelvonásos opera.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnek egy sor 2 lej, vasatagoból betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Uricsalád elvállal teljes ellátásra két középiskolai tanulót. Str. Bethelot 6, földszint balra.

Csinosan és elegánsan butorozott különbejáratu szoba kiadó. Str. Andrei Muresan 11. I. emelet.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej kapható Snwartz Ignácnál Str. General Poetas 23.

Házvezetőnői állást keres jófőző középkorú zsidó nő, rituális háztartásban. Cim: Str. Baritiu 12. Guttmann 3Hermannál, az emeleten hátul.

Ügyes és megbízható fűszeresegéd állást kaphat október 1-től Klein I. Simon cégnél Sighet. Szombaton zárva.

Keresek szeptember 15-re vagy október 1-re 1 szoba konyhás komfortos lakást, lehetőleg központban. Ajánlatokat „Pontosan fizetek“ jellegre a kiadóba.

Azonmalra keresünk zsidó akcióhoz állandó munkára ügyes akvizitőröket. Megfelelés esetén fixfizetés. Egyenlőre 100 lej napidíj. Jelentkezők adják le címüket a kiadóhivatalba.

„Cristal fürdő“ teljesen ujonnan átrenoválva mindennap gőzfürdő d. e. férfiak, d. u. nők részére. Péntek és ünnepnapok előtt egész nap férfiaknak. Már reggel 5 órától nyitva. Állandó meleg reggeli Mikve. Dubalarilor 3-4.

30 éves, kitanult kereskedő, 50 hold tehermentes ingatlan tulajdonosa, megfelelő élettársat keres. Bővebbet „Mirea“ házasságközvetítő iroda, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

A legízletesebb vegetárius ételek Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra“ vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Bélváros közelében 2 szobás komfortos földszintes, lehetőleg kertes lakást keresek november 1-re. Gratz, Reg. Ferdinand 59.

Gyermekszertető mindenlányt keresek Reg. Ferdinand 59. Gratz.

Wald Bella diplomás francia nyelvtanár, kitiűnő pedagógus, tanít kezdőket és haladókat, egyenként és csoportokban. Kurzus díja személyenként havi 100 lej. Str. Octavian Goga 7. (Liceul Regina Maria mellett.)

HIREK

Az állatvilág rekordere

A sebesség századában élünk, abban a században, amely rekordokat teremt a levegőben, a vizen és a földön. Felhalál tevése a leggyorsabb élőlényé tette az embert. De azért még mindig tanulhatunk valamit az állatoktól, akik motor nélkül is igen nagy sebességgel haladnak. Amerikai természettudósok listát készítettek az állatvilág sebességi rekordjáról. A lista természetesen nem teljes, mert igen sok állat sebességét nem lehet pontosan megmérni. A sebességi rekordok terén az első helyet a maradvány foglalják el, azután következnek a szárazföldi állatok és végül a halak.

Madarak sebessége:

	Óránként
Dunnaud	115 km.
Aranyüle	112 "
Csörgő ruca	112 "
Fali fecske	108 "
Fácán	96 "
Vadkacsa	92 "
Vadliba	88 "
Galamb	87 "
Fogoly	84 "

Szárazföldi állatok sebessége:

	Óránként
Gazella	96 km.
Antilop	96 "
Sakál	55 "
Zsírj	55 "
Oroszlán	48 "
Elefánt	40 "
Orrszarvú	32 "

Halak sebessége:

	Óránként
Tonhal	45 km.
Csuka	34 "
Pisztráng	19 "
Lazac	18 "

Amint látható, az elefánt, amely az autóbuszokra emlékeztet, óránként csak 40 km. sebességet ér el, míg a gazella, amely a természetből áramvonalas, több mint kétszeresét éri el ennek a sebességnek. Az áramvonal feltalálójának tehát igazuk volt. Ugyancsak áramvonalas alakjának köszönheti a különösen súlyos és vasos orrszarvú, hogy óránként több, mint 30 km-t tud megtenni. A repülőgépkészítők régen tudják, hogy a madaraknál nem a szárnyak nagysága, hanem az alakja s a test alakja a fontos. Ha nehezebb is a madár és kisebb is a szárnya, mégis gyorsabban tud repülni, ha a teste áramvonalos formájú. A repülő gépkonstruktőrök sokat tanulnak a madaraktól. De nem mondhatjuk el ugyanazt a hajóépítőkről. Elég, ha arra hivatkozunk, hogy a leggyorsabb tengeralattjáró sem haladja túl a víz alatt a 12 km-es óránkénti sebességet, míg a tonhal 45 s még a lazac is 18 km-t tesz meg óránként.

Három bucaresti fiatalember csónak-szerencsétlensége Carmen Sylván. Constantáról jelentik: Három bucaresti fiatalember, akik szabadságukat töltötték Carmen Sylván, tegnap csónakkirándulásra indultak a Fekete tengeren. Az erős hullámok felborították a csónakot és a három fiatalember elmerült a habokban. Segélykiáltásukra néhány halászbárka indult a mentésükre. Nehezen sikerült kimenteni a három fiatalembert, akiket eszméletlen állapotban kórházba szállítottak.

Válságban a párizsi szállodák. A párizsi szállodák látogatottsága az 1930 évhez viszonyítva 60 százalékkal csökkent, habár a szállodai árakat azóta ötven százalékkal mérsékeltek. Jelenleg Párizsban 15 elsőrendű szálloda bezárt, 12 szálloda kényszerfelfüggesztésben van és kilenc kénytelen volt csődtét kérn.

Megérkezett Clujra a munkanélküli intellektuelek összeírásáról szóló rendelet. A Cluj városi tanácsa ma érkezett meg a munkanélküli intellektuelek összeírásáról szóló rendelet, amelynek a végrehajtását a polgármesteri hivatal dr. Buzea alpolgármester irányításával már meg is kezdte. A városháza néhány napon belül ankétot fog egybehozni, amelyen az érdekelt testületek és a saját munkatársai vesznek részt. A városháza felhívásokban fogja tudatni a város lakosságával azokat a formalitásokat, amelyeknek a munkanélküli intellektuelek összeírásánál kell eleget tenni.

Felhívás

Az Országos Zsidópárt Cluj és Clujmegyei tagozata ezúton is felhívást intéz minden Clujmegyei önállóan dolgozó és iparendélyvel rendelkező iparoshoz, hogy a szakmai kiképzésről és a mesterségek gyakorlásáról szóló törvény 185. szakaszának értelmében kérjék ki új iparigazolványukat (Brevet de meserie) a Cluj munkakamara iparos szekciójánál. A kéresek benyújtásának végső határideje augusztus 31, az ezután beérkező kéresek nem veszik tekintetbe, ami az illető iparos szerzett iparizési jogának elvesztését jelentheti. A kéresekben hivatkozni kell a törvény 185. szakaszára és fel kell tüntetni benne a mostani iparendély számát, kiállítás helyét és keltét.

A törvény végrehajtási utasításának hiányában még nem lehet tudni milyen iratokat kell a kéresekhez csatolni, valamint azt sem,

— Öngyilkos lett egy öreg nyugdíjas. Bucurestiből jelentik: Tegnap délután Bucurestiben a Giulesti ucca 24. szám alá hívták a mentőket, ahol eszméletlen állapotban találták Gh. Roman nyugdíjast. A mentők már nem tudtak segíteni a szerencsétlen emberen, mert mikorra gyomormosáshoz láttak volna, már meghalt. Megállapították, hogy az öreg nyugdíjas mangánnal ölte meg magát. Hátrahagyott levelében családjától búcsúzik el. Mint írja, magánteremtésű ügy miatt kellett öngyilkosságot elkövetnie.

— Egy romániai családot kiutasítottak Spanyolországból. Elias Frenk chisinaui kereskedő és családja már hosszabb ideje Barcelonában éltek. A forradalom kitörésekor az egész családot kiutasították az országból és áttették őket a francia határon, ahonnan Timisoaran keresztül utban vannak Chisinau felé.

— A forró égőv betegségeinél, különösen vérhasnál és olyan gyomorbetegségek esetén, amelyek váltakozással együtt lépnek fel, a természetes „Ferenc József” keserűvíz szerfelett értékes hatást fejt ki. Az orvosok ajánlják.

Néhány nap múlva megkezdik Clujon az új piactér építését. Mint megtudtuk, a városi tanács a régi Tornavivoda helyén új piactér építését határozta el. Az építkezés egyelőre elejét veszi annak, hogy az eredeti városfejlesztési terv szerint vásárcsarnokot építsenek a nagykereskedési területen. Miután az anyagi eszközök még hiányoznak a vásárcsarnok építéséhez, másrészt pedig a Mihail Viteazul tér rendezési munkálatai során feltétlenül szükségessé válik az árusbódék elhelyezése, a város olyan megoldáshoz folyamodott, hogy a Tornavivoda helyén huszonkét üzlethelyiséget épít fel. A munkálatok az időközben bizottság egyik legutóbbi határozata értelmében a Koncz építkezési vállalat kapta meg, mely néhány napon belül hozzá is kezd a munkálatokhoz. A Tornavivoda épületét így nemsokára lebontják, hogy az épület anyagát is felhasználhassák az építkezésekhez. Az építkezéseknek tavasszal be is kell fejeződnie.

hogy a terminust meghosszabbítsák-e, ezért feltétlenül fontos a kéresek fenti határidőig való benyújtása a szerzett jogok biztosítása érdekében. A szükséges iratok később csatolhatók.

Bővebb felvilágosításokkal a Zsidó Párt Cluj szekciójának str. Saguna 7. sz. alatti Jogvédő Irodája szolgál, mely a kéresek elkészítését és benyújtását is elvégzi. Hivatalos óra fél 1-től fél 2-ig.

A vidéki iparosok kéréseit ajánlott levélben is elküldhetik a Camera de Muncă, sectia meseriasilor Cluj, címre. A Zsidó Párt Jogvédő Irodája természetesen nekik is rendelkezésükre áll, a kéresek elkészítését és benyújtását illetően.

Az Országos Zsidópárt Cluj és Clujmegyei Tagozata

Rablótámadás Galaji központjában. Galajból jelentik: Galaji belvárosában tegnap éjszaka vakmerő rablótámadás történt. Jacob Zibarov házába éjszaka behatolt négy álarcos férfi. Almából felrúzták a házigazdát, valamint annak Amália nevű unokáját. Mindkettőjüket összekötözték és a leánynak, aki segítségért kiáltott, ronggyal tömték be a száját. Ezután revolvért fogták Zibarovra és követelték, hogy adja át a pénzt és értékeit. A megrémült kereskedő odaadta a kért értékeket és pénzt, mire az álarcos banditák zsákmányukkal együtt elmenekültek. Előzőleg azonban megfenyegették a házbelieket, hogy életükkel játszanak, ha jelentést tesznek a rendőrségen.

Beiratások a timisoarai fiuliceumba. A timisoarai nyilvánosjogi fiuliceumban, leánygimnáziumban és kereskedelmi liceumban a beiratások folyamatban vannak. A fiuliceum I. o. tanulói felvételi vizsgálata szept. hó 3-án kezdődik. A kereskedelmi liceum V. oszt. tanulói felvételi vizsgálata szept. 7-12 között lesz. Felvételre jelentkezhetnek a gimnázium IV. osztályát végzett tanulók.

60 órája alszik egy baimareri sofőr felesége. Baimararól jelentik: Jerenciu Péter sofőr felesége fekszik már hatvanadik órája alvó állapotban az állami kórházban. A fiatal asszony pénteken késő éjszaka tért haza a Reg. Ferdinand ucca 64. szám alatti lakásukra és mielőtt lefeküdt volna, bevett negyven pasztilla sedormidot, majd elaludt. Férje reggel szolgálatba ment. Délután, mikor ismét hazatért, még mindig mozdulatlanul találta feleségét. Felhívta dr. Brezovszky György városi tisztviselőt, aki megállapította, az úres tubusokról, hogy Jerenciu négyven sedormidot vett be, amely tíz gram luminálnak felel meg. Ertesítették a rendőrséget, ahonnan Oncescu komiszár és Pasca detektív szálltak ki, de az asszonyt nem tudták kihallgatni. Vasárnap délután, amikor minden orvosi beavatkozás dacára az asszony nem tért magához, beszállították az állami kórházba, ahol már hatvanadik órája alszik. Orvosi vélemény szerint állapota súlyos, de meg lehet menteni az életnek.

TURISZTIKA

A CMSC turista szakosztálya f. hó 30-án reggel 6 órai indulással autós kirándulást rendez a festői szépségű Géczy-vár, Tráscáu, Székelykő, Szt. Györgyi vár vidékére. Jelentkezni és érdeklődni lehet a Studio kölcsonknyvtárban Calea Marechal Foch 33. Turavezetők: Fodor Manó és Lenkey Sanyi. Részvételi díj tagoknak 65, vendégeknek 70 lej. Jelentkezni péntek délig. — Ugyancsak reggel 6 órai indulással gyalogkirándulást rendez a Leányvár és EKE forrás utiránnyal. Mindkét túrára vendégeket szívesen lát a vezetőség. Turavezető Balogh Árpád. Mindkét túrára indulás az Építőmunkások otthona elől Str. Văii 7.

— Lemondott Weingartner. Bécsből jelentik: Weingartner, a bécsi Állami Operaház igazgatója váratlanul lemondott állásáról. Az Opera új igazgatójává Kerbert nevezték ki.

A baimareri WIZO sikeres fagyalt-estje. Tudósítónk jelenti: A bányavárosi WIZO és Joung WIZO vasárnap este szépen sikerült fagyaltestélyt rendeztek az Intim-klubban, ahol a város társadalmá felekezetre való tekintet nélkül megjelent. Az estély keretében táncverseny volt, amelyen az első díjat Jakab Manci és Hartig Jancsi, míg a másodikat Halmos Magdi és dr. Gerendi Béla nyerték meg. A nagy sikerért elismerést érdemelnek Weisz Sándorné, Vertes Magda, Friedmann Cila, Káhn Rózi és a többi tagok, akik lelkes odaadással készítették elő a rendezvényt.

A deji főrabbi Uioarán. Szombaton ilusztris vendége volt Uioara zsidóságának. Paneth Jakab deji főrabbi látogatta meg fia, Paneth Mendel orisori rabbi kíséretében uioarai híveit. A fiatal, alig 19 éves Paneth Mendel Orisori rabbi ezalkalomból másfélórát tartó szónoklatot tartott szombaton délielt és megjelenésével kiváló szónoki tehetségével mély benyomást tett a nagyszámú hallgatóságára. (H.)

— Eljegyzés. Weisz Etus és Adler Dezső Sighet jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Ügyvédi hír. Rosenfeld Sándor ügyvéd az „Uj Kor” szerkesztője, Timisoaran ügyvédi irodáját megnyitotta III. Piata Plevnei 3. szám alatt. Telefon 22—89.

Letartóztatták a csaló és hamisító rendőrügynököt. T. Severinből jelentik: A napokban letartóztatott egy Alexandru Coadă nevű rendőrügynököt, akiről kiderült, hogy több visszaélést követett el. A vizsgálat során aztán megállapították, hogy a rendőrügynök hivatalba lépésekor négy elemiről szóló bizonyítványt nyújtott be, amely azonban hamis volt. Az ügyesség szigorú vizsgálatot indított a volt rendőrügynök múltjának tisztázására. Kiderült, hogy több csalást követett el, sőt gyilkosság bűne is terheli. Veszekedés közben rálőtt egy őrmesterre, aki azonnal meghalt.

— Orvosi hír. Dr. Hamburg József szemorvos külföldi utjáról hazatért és újból rendel.

— Sirkövetés. Néhai Nierenfeld Simon sirkövetése f. hó 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz megtartva az ort. izr. temetőben.

— Kérelem. Valamikor jobb sorsban volt zsidó droguista, ki betegsége miatt teljesen munkaképtelen lett és a legnagyobb nyomorban tengődik, a jószívű zsidó társadalom támogatását kéri. Pénzbeli vagy természetbeni adományokat a kiadóhivatal továbbít.

Méhszurás jó reuma ellen. Erre vall ugyanis, hogy méhészek, akiket sűrűn szurnak meg a méhek, nem lesznek reumasak. Megoldatlan volt idáig a probléma, hogyan lehet a fájdalmas szurás elkerülésével a méhmerget bevinni az ember vérédegyébe. Most azután előállítottak egy keveréket könnyen beszívódó zsiranyagból, méhméregből és parányi üvegszilánkokból, amelyek feldörzsölik a felhámot és utat nyitnak a kenőcsnek a jelentéktelen sebeket át az ember testébe. A gyógyító méregnek megfelelő mennyiségben való termelésére. Elm közelébe hatalmas méhfarmot rendeztek be. Hatszáz méhkas áll itt, egyenként hatvan ezer méhecskével. Néhány tucat védő-álarcos „méregfejő” leány egyenként csipesszel kiemeli a méheket és preparált papirosra rakja, ahol a megzavart és feldühödött állatokat beleszurják fullánkjukat a papírba, amely ilyenformán méregtartalmu lesz. Ezt a mérget laboratóriumokban kiszedik és konzerválják. Érdekes, hogy a méh a szurás következtében nem pusztul el, még csak a fullánkja sem esik földszul.

Közöltesse ujévi üdvözlétét az UJ KELET ROSHASANAI számában.

amely rendkívül gazdag tartalommal, szeptember 17-én jelenik meg. Ily módon jókívánásai eljutnak minden rokonához, ismerőséhez és üzletfeléhez és egyúttal támogatja a Keren Kajemetet is, a palesztinai földvásárlás alapját. A közlési díj kevesebb, mint amennyibe a névjegyek borítékai, valamint a szétküldés postaköltsége kerülnének.

Egyszerű üdvözlét, folytatólagosan közölve	30.— lej
Egyszerű üdvözlét, külön sorban	50.— lej
Egyszerű üdvözlét, külön szöveggel	100.— lej
Nagyalaku keretes üdvözlét üzletek, vállalatok, egyesületek részére	250.— lej

Küldje be üdvözléte szövegét és a megfelelő összeget (postabélyegben is) vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz, vagy vidéki fiókiadóhivatalaink és megbízottaink bármelyikéhez.

UJ KELET Legújabb hírek

Eddig sikertelennek bizonyult a zendülő-csapatok offenzívája Irun és San Sebastian birtokáért

Tegnap estétől csütörtök délig nem történt változás a hadviselő-felek állásaiban Irun körül. A kormánycsapatok elfoglalták az ovidoi városi börtönt és elpusztították a rádióállomást. Nem erősítik meg Malaga elesét. Sevillai jelentés szerint a zendülők egy katalán kormánycsapatot megtizedeltek. A zendülők megsemmisítették a Palma Majorcán harmadszor partraszállt kormánycsapatokat?

O'Duffy ir fasiszta vezér ötezer főnyi önkéntest toborzott a spanyol zendülők támogatására

A spanyol frontokon újult erővel dühöngő harcok közepette a polgárháborúval kapcsolatos diplomáciai akciók is vesztettek lendületükből. Egyes, a semlegeség szempontjából jelentős államok ugyan egyre-másra jelentik be csatlakozásukat a benemavatókhoz, azonban Anglia határozott állásfoglalása ebben a kérdésben még mindig nincs leszögezve. Legújabb Törökország csatlakozott a spanyol benemavatókhoz egyezményhez, kiemelve, hogy ez a csatlakozás számára nem jelent precedenst egy másik hasonló eset jelentkezése esetén. Rendkívül jelentős a portugál kormány határozata, amely kimondja, hogy betiltja a Spanyolországba címzett fegyverszállítványok szállítását, azonban ezt a határozatát azonnal függeszti, ha az aláíró-államok között nem jön létre megegyezés a hadviselő felek számára indított nyilvános gyűjtések megszüntetése és az önkéntesek sorozásának betiltása érdekében.

Egyidejű madridi jelentés szerint az Egyesült Államok nagykövetsége jegyzékben tudatta a spanyol külügyminisztériummal, hogy nem ismerhet el a zendülők kezében lévő kikötők ellen alkalmazott blokádokat. A Press Association egyidejű dublini jelentése szerint eddig ötezer ir önkéntes választott O'Duffy tábornok felhívására, aki

egy ir brigádokat akar a spanyol zendülők segítségére küldeni.

Ennek a mozgalomnak szervezői nem akarnak részletes felvilágosításokkal szolgálni és nem veszik figyelembe az ir állam azon határozatát, hogy semleges magatartást fog tanúsítani a spanyol eseményekkel szemben. O'Duffy tábornok fasisztái egyébként kijelentették, hogy nem visznek magukkal fegyvert, mert azt kapnak a zendülőkől is. Az ir fasisztáknak ez a magatartása még komoly diplomáciai konfliktusok és komplikációk oka lehet.

Tovább dühöng a borzalmas harc Irun és San Sebastian körül

Az Irun és San Sebastian birtokáért megindított zendülő-offenzíva tegnap még az este beültakor is tartott. A zendülők minden erőfeszítést elkövettek Irun, Passajes és San Sebastian elfoglalása érdekében. A Reuter csütörtök reggeli jelentése szerint a harc még a mai nap folyamán is tart, de már nem olyan széles területen, mint tegnap. A Havas szintén megerősíti, hogy a harcot ma reggel ismét folytatták Irun mellett, amelynek kapcsán a kormány repülői és tüzérsége bombázta a zendülöket. Valószínűnek tartják, hogy még a mai nap folyamán a kormánycsapatok mennek át általános támadásba Andoaín egész körzetében, amely 15 kilométernyire van San Sebastiantól.

Az iruni harcokkal kapcsolatban a Havas a madridi kormány hivatalos jelentését közli, amely megerősíti azt a tegnapi esti híradást, hogy

Irun előtt a kormánycsapatok visszaszorították a zendülőket.

Tegnap a zendülők kétszáz halottat hagytak a harcmezőn.

Biztos halálba mennek a zendülők — jelenti a Havas helyszíni tudósítója

A Havas távirati irodának az iruni harcra kiküldött helyszíni tudósítója a mai napon ismét drámai erővel írja le azt a hatalmas és borzalmas ütközetet, amely a zendülők és a kormánycsapatok között Irun és San Sebastian birtokáért folyik. A mai harcokról a Havas tudósítója a következő helyszíni tudósítást közli:

— A ma reggel újra kezdett harcok reggel kilenc órákor tetőpontra voltak. A Turiane hegy és az Aluda, valamint La Pucha közötti völgyben a golyók ezrei röpdösznek.

A zendülők elkecseregetten támadnak és bár a biztos halálba mennek, mégis tömött sorokban roharnak. Amikor azon a kis földarabon kell átmenniük, amely nem nyújt semmilyen védelmet, a kormánycsapatok gép-

fegyverei valóságos lekaszálják őket. A hegyekben bevehetetlen pozíciókban befészkeltek kormánycsapatok féltelmetes pontossággal lövik a támadókat és állásaikat.

Másrészt úgy látszik, hogy a zendülők tankjai és páncélautói nem sok hasznot jelentenek számukra. Ötszáz méter körzetben a kormány tüzérsége a zendülők által tartott terület minden négyzetcentijét állandó tűz alatt tartja. A kormány repülői reggel óta állandó tevékenységet fejtenek ki. Fél-tíz órákor bomba esett francia területre, de kárt nem okozott.

Tegnap estétől, ma délig a hadviselő felek állásaiban változás nem történt.

A zendülők repülői ma újból megjelentek Irun felett és néhány bombát dobtak le. Valószínűleg Irun és San Marcial között akarták meghiusítani a közlekedést, hogy ezáltal lehetetlenné tegyék a kormánycsapatok ellátását. Cél azonban nem értek.

A Havas hendaye-i jelentése szerint, amely Gijonból érkezett, az ovideói lakos-

ság kész megadni magát a kormánycsapatoknak.

Ennek jeléül számos házra feltűzték a fehér lobogót és a lakosság a kormányerők kegyelméért könyörgött.

Tegnap este az a hír terjedt el, hogy a kormánycsapatok elfoglalták a városi börtönt, amely rendkívül fontos stratégiai pont, a város nagyrésztét uralja. A hírt ma délig nem erősítették meg.

Hivatalos madridi jelentés szerint Ovideot tegnap a kormány repülői bombázták és elpusztították a rádió-állomást. Palma Majorcában a kormány erői folytatják előnyomulásukat. A kormány egyik hadosztala Burgos tartományban elfoglalt több falvat. A Havas barcelonai jelentése szerint a katalán haderők parancsnokának jelentése arról számol be, hogy a kormánycsapatok visszaverték a zendülőket, akik különben egy vöröskeresztes kórházat bombáztak.

A marokkói Ceutát bombázták a kormány repülői

A Havas Tangerből kelteztett jelentése szerint tegnap két kormányrepülő bombákat dobott Ceuta városára, egy katonai felvonulás ideje alatt. A felvonulást azonnal megszakították és üzembe helyezték a légi elhárító ágyukat, úgyhogy a bombázás csak néhány percig tartott. Az anyagi kár nagy, de csak három halálos ládozata van.

A Política című madridi lap jelentése szerint Cordovában a marokkói benzülőtt csapatok fosztogatják a gazdagabb lakosságot.

A zendülők tömegesen lövetik agyon még a kormánycsapatok rendes katonáit is. Valamelyik nap százötven tisztet lőttek agyon.

Egyidejű barcelonai jelentés szerint a katalán kormány a Crecus foktól egészen Gibraltárig teljesen megtisztította a partvidéket a zendülők hajóitól és tengeralattjáróitól, úgyhogy nincs semmi ok rá, hogy a hajók megváltoztassák eddigi menetrendjüket.

Néptörvénytörvényeket állítottatott fel a madridi kormány

A Havas madridi jelentése szerint az igazságügyi minisztérium dekrétum útján minden tartományban néptörvényeket állítottatott fel, amelyek a zendülők és az állam külső biztonsága elleni bűnperekben fogják itélkezni. A néptörvényeszek tizenegy tagját választják, míg hármát a hatóságok delegálnak.

A Havas barcelonai értesülése szerint Katalónia különböző városaiban a néptörvényeszek már meg is kezdték működésüket. Egyidejű madridi híradás arról számol be, hogy a fővárosban két titkos rádióállomást fedeztek fel és százezer pezeta értékű aranyat fedeztek fel, illetőleg koboztak el egy ismert fővárosi bankár jakásán.

A felkelők ismét Malaga elesét jelentették, de a liszaboni rádió cáfolja a város elesét

Tegnap a Reuter a liszaboni forrásból nyert hírt továbbította, hogy Malaga tegnap délután a zendülők kezére jutott. Ezt a hírt megerősíteni látszott a madridi kormány egy jelentése, amely szerint csapatai a város körül harcolnak és a kormány repülői állítólag visszaverték a zendülőket. A Malaga bevételéről szóló hírről azonban

a portugál rádióklub leadóállomása bejelentette, hogy nem tud Malaga bevételéről s a hír egyetlen forrásból sem nyert megerősítést.

Ezzel szemben a liszaboni rádió szerint a riotintói hányászok megadták magukat a zendülőknek és így Huelva környéke Llano tábornok kezében van. A sevillai rádióban Llano tábornok kijelentette, hogy Andalusia, Estramadurra és Galicia tartományok hét-nyolcad részében ő az ur. A sevillai rádió közlése alapján a Havas azt jelenti, hogy Guadarramában tegnap több összeütközés volt a kormány és a zendülők csapatai között. Guadelupa erőd állítólag a zendülők kezében van, aminek következtében San Sebastian ellenállásának lehetőségei csökkentek. Zendülő-forrásból azt a hírt terjesztik, hogy a sansebastiani köztársaságiak több táborra szakadtak és egymás ellen harcolnak. Caceres mellett a zendülők lelőttek egy hárommotoros kormánygépet. A nemzeti csapatok az asturiai Canva városát és az Aragon tartományban levő Cuenca Demineát elfoglalták.

Belchite mellett egy ütközet során egy hatezer főből álló katalán kormányosztágot a zendülők tüze megtizedelt.

Ugyancsak sevillai jelentés alapján közli a Havas, hogy a Jerez della Frontiera-i rádió-állomás azt a hírt közli, hogy Yague ezredes csapatai elfoglalták Talaverát és a Palma Majorcán harmadszor partraszállt kormánycsapatokat a nemzeti csapatok megsemmisítették.

A kormány három asturiai repülőjét lelőtték. Jacánál egy zendülő repülőgép bombázta a helyőrség parancsnokságának kórházát.

A jacai parancsnok kijelentette, hogy minden a kórházra dobott bombáért öt zendülő foglyot fog agyonlővetni.

A Reuter hendaye-i tudósítója szerint a zendülőcsapatok, amelyek Irun támadják, ma erősítéseket kaptak Burgosból.

Egyidejű burgosi információ szerint a Madrid melletti két repülőteret a zendülők repülői szétrombolták. A zendülők hadosztal állítólag közelednek Toledo felé Badajos irányából. Utközben több kormánycsapatot szétszórtak.

Hendaye, augusztus 27. (Rador). A Havas jelentése szerint délután 14.30 órákor a fegyvertűz mind jobban elhalkult. Ritkán hallani egy-egy ágyulóvést vagy gépfegyverkattogást. A repülői is el-eltűnedeznek. A harcok lelkesedése hirtelen elpárolgott. A harcmezőt halottak borítják. A fronton olyan fegyverszünetféle jött létre, amely bizonyára nem fog soká tartani, de igen jól jött, mivel a harcok, akik tegnap reggeltől ma délutánig annyira borzalmas élték át, hihetetlenül ádáz harc után pihenőre vágytak. A zendülőknek sikerült kijavítani az utat Irun és Pampeluna között. Mindkét oldalán a frontnak leváltják az elsősorokbeli harcosokat.

Melillát bombázták a kormány repülői

A Havas egyidejű malagai értesülése szerint a kormány repülői bombázták Ceutát és szétrombolták az Espana Cinco nevű hajót, amely a zendülők munióciójával volt tele. A kormány repülői ma Melillát, Cordovát és Cadixot is bombázták és szétszórtak egy 60 teherautóból álló zendülő hadosztalot.

Cadixban két zendülő repülőt lelőttek. A kormánycsapatok meghódították Las Ermitas falut, amely öt kilométernyire van Cordovától és elvágták a zendülők közlekedését El Modavarig.

Burgos, augusztus 27. (Rador). A Havas jelenti, hogy a felkelők vezérkara közli, hogy egyik hadosztala, amely Estramadurában működik, Toledo felé közeledve, meghódította Barcarotta és Ascorchel falvakat.

Az angol külügyi hivatal jegyzéke a hadifoglyok kivégzése és a borzalmas megtorlások ellen

London, augusztus 27. (Rador.) A Foreign Office jegyzéket intézett a madridi angol nagykövethoz, aki Hendayeban tartózkodik. A jegyzék többek között ezeket mondja:

Spanyolország belpolitikája a spanyol népre tartozik, de a hadifoglyok tömeges kivégzése és a barbár megtorlások, amelyeket ezek a kivégzések maguk után vonnak, olyan kérdések, amelyekkel szemben a civilizált népek nem maradhatnak közömbösek. A jegyzék helyesli azt a tervet, hogy a két hadviselő fél vezetői között közös erővel igyekezzenek közeledést létrehozni és kifejezni Anglia azon sürgős óhaját, hogy hasznos szerepet játszasson az e célból teendő nemzetközi erőfeszítésekben.

A jövő év májusában repülőgépjárat indul meg Párizs és Newyork között

Párizs, augusztus 27. (Rador.) Pierre Cot légügyi miniszter közölte a nemzetközi légiszövetséggel azon elhatározását, hogy Párizs—Newyork között légijáratot állít fel. A járatot 1937 május 21-én nyitják meg, tizedik évfordulóján annak a napnak, amikor Lindberg átrepülte az óceánt. A l'Intransigeant című lap hasonlóan az óceánjárók versenyéhez, „kék szalagot” fog felajánlani.

REDAKCIÓ

16. Te Havon évre 6 földre: félévvel jöttesel KELET dóság Chikok rás m

Mi t

Bucu mány vel és kai hel iások la tő tagj ban sze mények hatása nem az szer so aiai es a legfe helyezk oldali kozsai rendjé kesztyü jelenth manak

A m minden szeti r sőbb a mint u hogy b mondás amenny ből kid hogy t tarescu jelent dumbar az inté tásától várja. A ké pontra célja u telen e tekinté mély f amelyel ügyesse gükben verziók

Tata

Tatar halgaté arra, h mációi a hel

Addig a désekbe tatkozil nak a miniszr fognak miniszr álláspor a mi magá

Ha a p szervez megal Incul hosszu kárral, Sergiu bornok nat 6 hivatal